

Vuosikertomus

...2003

Yksi Elisa ...

Elisa tarjoaa tietoliikennepalveluja nopeaan, tehokkaaseen ja turvalliseen viestintään. Sen päämarkkina-alue on Suomi.

... Elisan toimintamalli

Kattavan tietoliikennepalveluvalikoiman lisäksi Elisan keskeiseen tarjoomaan sisältyvät call center -palveluiden hoitaminen, ICT-ratkaisut ja pohjoismaiset tietoliikenteen kokonaisratkaisut. Elisa tarjoaa asiakkailleen kansainvälisiä palveluita mm. partnereidensa Vodafonen ja Telenorin kanssa.

- ... Elisan kotimaan ydinliiketoimintaa koskeva organisaatio muodostuu kolmesta yksiköstä: Asiakkaat, Tuotteet ja Verkot. Elisan tulos raportoidaan entisen käytännön mukaisesti eli mobiili- ja kiinteän verkon liiketoiminta, Saksan liiketoiminta ja muut.
- ... Elisa Oyj on listattu Helsingin Pörssin päälistalla.
- ... Kiinteän verkon liiketoiminnassa Elisa on markkinajohtaja runsaan 35 prosentin markkinaosuudella ja mobiili- ja kiinteän verkon liiketoiminnassa toiseksi suurin noin 30 prosentin osuudella. Saksassa Elisan kaupunkioperaattori- ja maaseutuoperaattori- liiketoiminnassa markkinaosuudet vaihtelevat 5–20 prosentin välillä.
- ... Päämarkkina-alueensa Suomen lisäksi Elisa toimii tarkoin valituilla kansainvälisillä markkinoilla, mm. mobiilioperaattorina Virossa.

... Vuosikertomus 2003

- ... **1** Elisa Oyj
- ... **1** Vuosi 2003 lyhyesti
- ... **2** Toimitusjohtajan katsaus
- ... **4** Mobiili- ja kiinteän verkon liiketoiminta
- ... **6** Kiinteän verkon liiketoiminta
- ... **8** Liiketoiminta Saksassa
- ... **9** Muut liiketoiminnat
- ... **10** Elisa Research
- ... **11** Henkilöstö
- ... **14** Tilinpäätös 2003
  - ... **14** Hallituksen toimintakertomus
  - ... **19** Tuloslaskelma
  - ... **20** Tase
  - ... **21** Rahoituslaskelma
  - ... **22** Tilinpäätöksen liitetiedot
  - ... **46** Tunnusluvut
  - ... **48** Osakkeet ja osakkeenomistajat
  - ... **51** Hallituksen ehdotus voittovarojen käytöstä
- ... **51** Tilintarkastuskertomus
- ... **52** Konsernin hallinto ja rakenne
- ... Tietoja osakkeenomistajille

Konsernin avainluvut

miljoonaa euroa	2003	2002
Liikevaihto	1 538	1 563
Käyttökate	385	333
Liikevoitto	-34	-48
Tulos ennen satunnaisia eriä	-74	-103
Nettotulos	-17	-71
Tulos/osake, euroa	-0,12	-0,54
Tutkimus ja tuotekehitys	24	36
Investoinnit osakkeisiin	28	16
Investoinnit käyttöomaisuuteen	194	269
Omavaraisuusaste %	40	38
Gearing	87%	95%
Henkilöstö keskimäärin	7 172	8 115

... Elisalle 2003 oli sisäisen muutoksen vuosi:

- ... Elisa Communications Oyj nimi muutettiin Elisa Oyj:ksi.
- ... Veli-Matti Mattila nimitettiin uudeksi toimitusjohtajaksi 1.7.2003 alkaen.
- ... Elisa yksinkertaisti organisaatiotaan, uudisti toiminta- ja ohjausmalliaan, poisti rakenteellisia päällekkäisyyksiä ja uudisti johtoryhmät.
- ... Marraskuussa aloitettiin konsernissa yt-neuvottelut, jotka koskivat noin 3 800 työntekijää. Neuvottelut päättyivät 12.1.2004. Neuvottelujen tuloksena henkilöstömäärä vähenee vuoden 2004 aikana noin 900 henkilöllä.
- ... Elisa sulauttaa itseensä kokonaan omistamansa tytäryhtiöt, joita ovat Oy Radiolinja Ab, ElisaCom Oy, Elisa Networks Oy, Riihimäen Puhelin Oy ja Soon Net Oy. Sulautumiset tapahtuvat 1.7.2004 mennessä.

... Muita tapahtumia vuonna 2003:

- ... Mobiilioperaattorit Oy Cubio Communications Ltd ja Tele2 Ab sekä MTV3 Oy ja Song Networks Oy tekivät sopimuksen Elisan kanssa ja hyödyntävät toimintansa sen verkkokapasiteettia.
- ... Elisa ja työministeriö solmivat pitkäaikaisen yhteistyösopimuksen, joka kattaa tietoliikenneverkon, data-, GSM- ja internet-palvelut sekä puhe- ja välityspalvelut ja muut tietoliikenteeseen liittyvät palvelut. Sopimus on valtakunnallinen ja pitää sisällään työministeriön lisäksi työvoimatoimistot.

- ... Elisan ja Vodafonon yhteistyö laajeni vuoden 2003 aikana uusille alueille. Niitä olivat asiakkaille kiinteän, alhaisen roaming-hinnoittelun tarjoava Vodafone Eurocall -palvelu, kuvaviestien (MMS) välitys ja Euroopan laajuisesti yhtenäinen, tasahintainen GPRS-datasiirtoyhteys.
- ... Elisa ja Väestörekisterikeskus sopivat yhteistyöstä, joka mahdollistaa Radiolinjan liittymäasiakkaille sähköisen tunnistamisen ja sähköisen allekirjoituksen matkapuhelimella.
- ... Elisa ja Telenor solmivat ns. Preferred Partner -yhteistyösopimuksen, jonka mukaan osapuolet pitävät toisiaan ensisijaisena yhteistyökumppaninaan, kun asiakkaille tarjotaan pohjoismaisia ja Baltiaan ulottuvia kiinteän verkon tietoliikenne- ja puhepalveluratkaisuja.
- ... Heinäkuun lopussa voimaan tulleesta numeronsiirrettävyydestä Elisan mobiili liiketoiminta selviytyi hyvin. Numeronsiirrettävyys vaikutti myös osaltaan asiakasvaihtuvuuden nousuun.
- ... Elisa jatkoi ei-ydinliiketoimintojensa myymistä. EPStar Oy:stä kaupattiin 50 prosentin osuus yhtiön toiselle pääomistajalle Jaakko Pöyry Group Oy:lle. Soon Com Oy:n numeropalveluliiketoiminta myytiin Oy Eniro DS Ab:lle.

Elisalla on pitkät perinteet, vahva asema markkinoilla sekä osaava ja sitoutunut henkilökunta. Muutoksen tekeminen tälle perustalle on haasteellista, mutta myös palkitsevaa. Elisa on nyt vahvan kehittymisen tiellä, jonka päässä on entistäkin paremmin asiakkaitaan palveleva yksi Elisa.

... Yksi Elisa – entistäkin parempi palvelu

Yksi Elisa mahdollistaa nopean ja joustavan palvelun. Tämä saavutetaan muun muassa konsernirakenteen ja toimintojen yksinkertaistamisella. Siirrymme kohti yhden yhtiön mallia ja vähennämme brändien määrää. Haluamme, että asiakkaan on mahdollisimman helppo asioida meidän kanssamme. Hän saa kaikki konsernin tarjoamat palvelut yhdestä pisteestä.

- ... Uskomme vahvasti, että hinnan ohella hyvällä palvelulla on merkittävä sijansa, kun asiakkaat valintoja tekevät. Hyvä palvelu toimii asiakkaan ehdoilla. Lyhyesti sanottuna yksi Elisa on käyttäjäystävällinen Elisa.
- ... Elisalla on näyttöä hyvästä palvelusta. Esimerkiksi Radiolinjan asiakaspalvelukeskus valittiin vuonna 2003 vuoden parhaaksi yhteyspalvelukeskukseksi. Haluamme säilyttää vahvan aseman hyvässä palvelussa.

Haluamme, että asiakas saa kaikki konsernin tarjoamat palvelut yhdestä pisteestä.

... Pärjäsimme kilpailussa

Vuonna 2003 kilpailu oli runsasta eritoten matkapuhelu- ja laajakaista-asiakkaista.

Vuoteen ajoittui kaksi suurta muutosta:

numeronsiirrettävyyden voimaantulo ja laajakaistamarkkinoiden raju kasvu.

... Heinäkuussa 2003 tuli voimaan mahdollisuus vaihtaa matkapuhelinliittymää ilman, että tarvitsee vaihtaa numeroa. Tämä oli merkittävä kilpailua lisäävä uudistus. Meidän mielestämme uudistus oli oikea ja asiakkaan etujen mukainen.

... Mobiili liiketoiminta pärjäsi hyvin uudessa tilanteessa. Saimme merkittävästi enemmän uusia asiakkaita kuin menetimme niitä.

... Mobiili liiketoiminta sai verkkoonsa myös uusia palveluoperaattoreita: Cubio Communications, Tele2, MTV3 ja Song Networks. Tämä kertoo siitä, että osaamistamme ja palveluamme arvostetaan.

... Laajakaistamarkkinat aloittivat räjähdysmäisen kasvun.

Laajakaistaliittymien määrä yli kaksinkertaistui vuoden aikana. Elisa säilytti vahvan asemansa voimakkaassa kilpailussa. Markkinaosuutemme on noin kolmannes.

... On odotettavissa, että laajakaistamarkkinoiden kasvu jatkuu vahvana ja kilpailu voimakkaana.

... Päämarkkina-alue Suomi

Vuoden 2003 aikana teimme strategisia valintoja. Päämarkkina-alueemme on Suomi. Suomessa tarjoamme asiakkaillemme täyden valikoiman tietoliikennepalveluja.

... Tarjoamme asiakkaillemme myös uusia mahdollisuuksia niin sanottujen call center -toimintojen ulkoistuksissa ja erityyppisissä ICT-ratkaisuissa.

... Kansainväliset suomalaiset asiakkaat saavat käyttöönsä myös pohjoismaisia kokonaisratkaisuja ja rajat ylittäviä mobiilipalveluja. Yhteistyö maailman suurimman mobiilioperaattori Vodafonen kanssa on mahdollistanut asiakkaillemme tähän asti vain kotimaassa toimivien arkisten palvelujen käytön myös ulkomailla.

... Lisäksi Elisa toimii myös jatkossa tarkoin valituilla kansainvälisillä markkinoilla. Esimerkiksi Virossa olemme toiseksi suurin matkapuhelinoperaattori. Mainittakoon, että Radiolinja Eesti valittiin vuonna 2003 Viron toiseksi parhaaksi yritykseksi.

... Luopuminen Saksan liiketoiminnasta oli tärkeä strateginen valinta. Katsoimme, että tuotto-odotukset Saksassa eivät ole ilman mittavia lisäinvestointeja riittävät.

... Siirsimme myös pääkonttorin Helsingin keskustan historiallisesta kivilinnasta edullisempiin tiloihin Helsingin Talin teollisuusalueelle. Halusimme siirtää pääkonttorin lähemmäs liiketoimintaa. Talissa toimivat jo entuudestaan Elisan verkkopalvelut ja tutkimuskeskus.

... **Vetovoimaisin ja tehokkain**

Elisan uudistuksilla on selkeä päämäärä.

Elisan tavoitteena on olla vetovoimaisin ja tehokkain operaattori.

... Asiakkaalle tämä merkitsee käyttäjäystävällisyyttä ja sitä, että kaikki asiat tulevat aina kerralla kuntoon.

... Henkilöstölle vetovoimaisin Elisa tarjoaa kehittymismahdollisuuksia ja tehokkain edelläkävijyyttä.

... Omistajille vetovoimaisuus on kilpailukykyä. Tehokkuus tuo taloudellista arvoa.

... Näiden eteen meillä on vielä paljon työtä tehtävänä.

... Haluan kiittää asiakkaitamme ja yhteistyökumppaneitamme vaiherikkaasta vuodesta 2003. Henkilöstölle haluan osoittaa erityiskiitokset menneestä vuodesta, joka

on varmasti ollut vaativa suurten muutosten johdosta.

... Olemme rakentamassa entistä vahvempaa Elisaa, joka pystyy tarjoamaan asiakkaille alan parasta palvelua ja henkilöstölle hyvät kehittymismahdollisuudet.

Veli-Matti Mattila
toimitusjohtaja
Elisa Oyj

... **Kannattavuuden parantaminen**

Käynnistimme vuonna 2003 ohjelman kannattavuuden merkittäväksi parantamiseksi. Kyseessä on laaja ohjelma, jonka tavoitteena on 80 miljoonan euron vuotuiset säästöt vuoden 2005 loppuun mennessä.

... Elisan kannattavuus ei ole sillä tasolla kuin sen kuuluisi olla, jotta voimme pärjätä koventuvassa kilpailussa. Esimerkiksi suuret pohjoismaiset operaattorit ovat selkeästi Elisaa kannattavampia. Meidän selkeänä tavoitteenamme on nostaa Elisa kannattavuudeltaan operaattoreiden eturiviin.

... Ohjelma pitää sisällään laajoja rakenteellisia muutoksia, jotka tukevat nopean ja joustavan yhden Elisan toimintamallia. Konserni- ja liiketoiminnot on yksinkertaistettu ja järjestetty uudelleen. Henkilöstövähennykset olivat välttämättömiä muutosten läpiviemiseksi.

... Elisa kasvoi aikanaan voimakkaasti yritysostojen kautta. Yritysostojen kautta rakenteeseemme tuli päällekkäisyyttä, jonka purkaminen on nyt välttämätöntä.

... Meidän selkeänä tavoitteenamme on nostaa Elisa kannattavuudeltaan operaattoreiden eturiviin.

Elisan mobiililiiketoiminta tarjoaa digitaalisia matkaviestinpalveluita yksityisille ja yrityksille omilla verkoissaan Suomessa ja Virossa. Sitä tukee kattava jakeluverkko.

... Toimintaympäristö ja kilpailutilanne

Elisan mobiililiiketoiminnan osuus Suomen matkaviestintämarkkinan liikevaihdosta oli noin 32 prosenttia. Liittymämäärä Suomessa oli vuoden lopussa lähes 4,7 miljoonaa kappaletta, ja levinneisyys noin 90 prosenttia.

... Vuoden 2003 aikana useat uudet palveluoperaattorit aloittivat toimintansa Suomen mobiilimarkkinoilla. Liiketoimintaan vaikuttivat kireänä säilynyt hintakilpailu ja hintojen laskun jatkuminen.

... Heinäkuun lopulla 2003 alkanut numeronsiirrettävyys mobiiliverkoissa mahdollisti asiakkaiden joustavan siirtymisen operaattorilta toiselle. Tämä lisäsi osaltaan kilpailua ja nosti asiakasvaihtuvuutta koko alalla vuoden jälkipuoliskolla.

... Markkina-asema

Elisa kasvatti mobiililiittymämääräänsä Suomessa vuoden 2003 aikana noin 32 000:lla, ja sen verkossa oli vuoden 2003 lopussa 1 347 146 liittymää. Liittymämäärä kasvoi 2,4 prosenttia.

... Elisan mobiililiiketoiminta vahvisti asemiaan verkkopalvelujen tarjoajana solmimalla vuoden 2003 aikana palveluoperaattorisopimukset Tele2:n, MTV3:n, Song Networks ja Cubio Communicationsin kanssa.

... Palveluita

Pääasiassa henkilöasiakkaille suunnattu paikannuspalvelu lanseerattiin. RL Paikannin -palvelu perustuu ehdottomaan yksityisyydensuojaan, eikä paikantaminen onnistu ilman paikannettavan erikseen antamaa lupaa.

... Elisa ja Helsingin Taksi-Data Oy kehittivät yhteistyössä taksien tilausvälitysjärjestelmän, joka yhdistää asiakkaan puhelun suoraan lähimpänä olevaan vapaaseen taksiautoon. GPRS-pohjaisia taksien välitysjärjestelmiä konserni on toteuttanut muun muassa Tampereella, Oulussa ja Jyväskylässä. Monissa

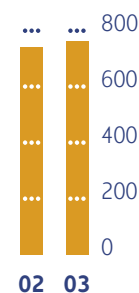
... Mobiililiiketoiminnan oikaistut avainluvut

miljoonaa euroa

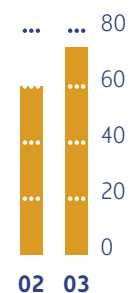
	2002	2003
Liikevaihto	739	762
Käyttökate	194	215
Liikevoitto	60	74
Henkilöstömäärä	1 741	1 577

31.12.2003

Liikevaihto ...

Liikevoitto ...

taksisyhtiöissä on myös otettu käyttöön Elisan tarjoama paikannuspalvelu.

- Elisa ja saksalainen liikennealan ohjelmistoasiantuntija PTV Planung Transport Verkehr AG kehittivät yhdessä ensimmäiset matkaviestinverkon liikennetietoihin perustuvat ruuhkatietopalvelut. Ensivaiheessa saatavana on sovelluksia, jotka kuvaavat liikennetilannetta valituilla tieosuuksilla.
- Markkinoille tuotiin Messaging Broker -palvelu, jonka avulla voi välittää sekä SMS- että MMS-viestejä ja niillä toteutettuja viihde- tai hyötypalveluita matkapuhelimiin. Palvelun erityispiirre on, että sen kautta voidaan viestejä välittää kaikkien operaattoreiden liittymiin. Viestien välittämisen lisäksi Messaging Broker mahdollistaa loppukäyttäjän laskuttamisen puhelinlaskulla joko lähetetyistä tai vastaanotetuista tekstiviesteistä.
- Vuoden aikana markkinoille tuotiin mm. tasahinnoiteltu Tandem Aina Plus -palvelu ja Markantalo-ketjulle räätälöity Choice-palvelukokonaisuus. Tekstiviestiliittymä uudistettiin joulukuussa. GPRS-palvelu sisällytettiin liittymien perusominaisuuksiin, ja GPRS-palveluun tuotiin kiinteään kuukausimaksuun perustuva vaihtoehto.

••• Tärkeitä tapahtumia 2003

- Mobiililiiketoiminnan ja kiinteän verkon liiketoiminnan suurasia- kasyksiköt yhdistettiin yhdeksi Elisan suurasia-kaista vastaavaksi myyntiyksiköksi.
- Elisan ja Vodafonin yhteistyö laajeni vuoden 2003 aikana uusille alueille. Niitä olivat asiakkaille kiinteän, alhaisen roaming- hinnoittelun tarjoava Vodafone Eurocall -palvelu, kuvaviestien (MMS) välitys ja Euroopan laajuisesti yhtenäinen, tasahintainen GPRS-datasiirtoyhteys.

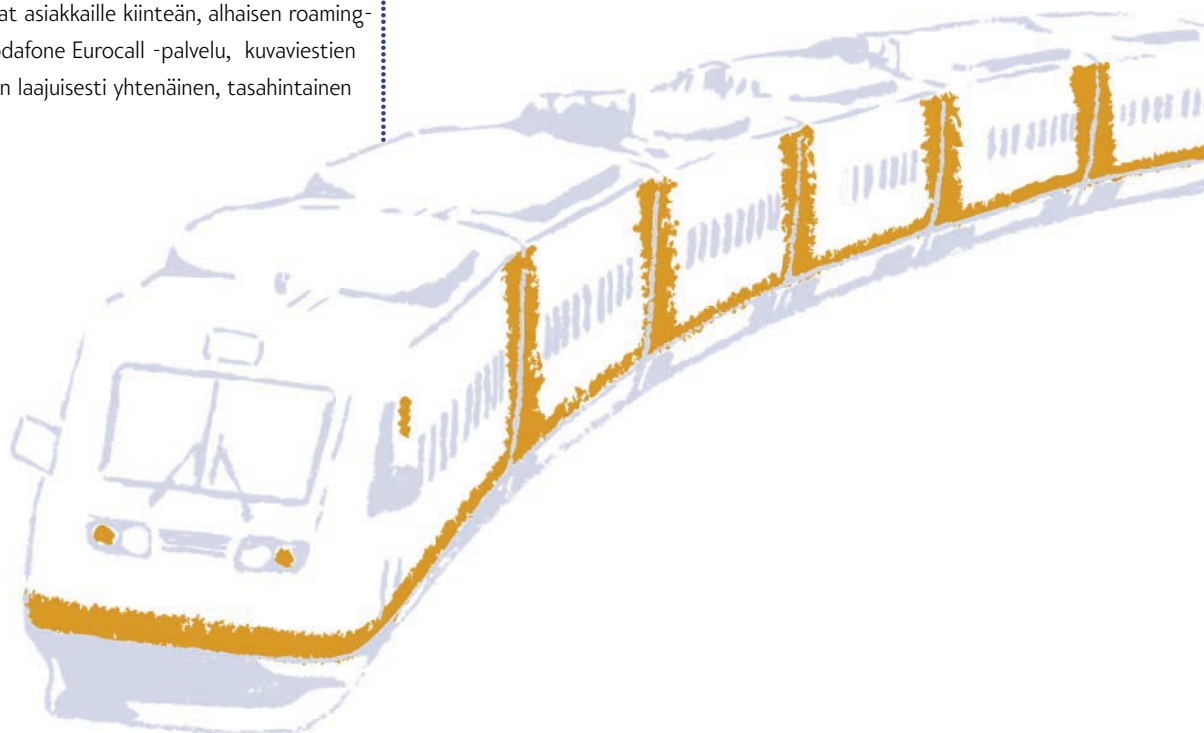
Mobiilin liiketoiminnan asiakaspalvelukeskus valittiin syyskuussa vuoden 2003 yhteyskeskukseksi Suomessa.

••• Mobiilin liiketoiminnan asiakaspalvelukeskus valittiin syyskuussa vuoden 2003 yhteyskeskukseksi Suomessa. Valinnassa painotettiin mm. asiakkaiden tyytyväisyyttä, kustannustehokkuutta, tekniikan monipuolista hyödyntämistä ja panostuksia henkilökunnan osaamisen kehittämiseen.

••• Elisan Virossa toimiva mobiililyhtiö (Radiolinja Eesti) lunasti itselleen syyskuussa 3G-lisenssin.

••• Elisa ja Väestörekisterikeskus (VRK) sopivat yhteistyöstä, joka mahdollistaa Elisan mobiililiittymäasiakkaille sähköisen tunnistautumisen ja sähköisen allekirjoituksen matkapuhelimella.

••• Elisa on mukana sopimuksessa mobiililaitteilla käytettävien kaupallisten TV-palvelujen testikäytöstä (IP Datacast - tekniikka) yhdessä johtavien suomalaisten televisio-, sisällöntuotanto- ja matkaviestintäyhtiöiden kanssa. Pilottiprojekti toteutetaan yhdessä suomalaisten viranomaisten kanssa, ja siinä seurataan loppukäyttäjien kokemuksia matkapuhelin-TV:n käytöstä.

Elisa tarjoaa suomalaisille yksityis-, yritys- ja yhteisöasiak- kaille kiinteän verkon puhe- ja datapalveluja. Palveluvalikoima kattaa lisäksi pohjoismaiset ja kansainväliset tietoliikenne- palvelut sekä monipuoliset contact center -palvelut.

--- Toimintaympäristö ja kilpailutilanne

Laajakaistapalvelujen markkina kasvoi vuoden aikana voimakkaasti. Liikenne- ja viestintäministeriön mukaan vuoden lopussa Suomessa oli noin 470 000 laajakaistaliittymää. Hallituksen laajakaistastrategiaa valmistellut liikenne- ja viestintäministeriön työryhmä pyrkii esittämällään toimenpideohjelmallaan siihen, että Suomessa olisi kaikki teknologiat huomioiden 1 000 000 laajakaistaliittymää vuoden 2005 loppuun mennessä.

--- Kilpailutilanne kiristyi erityisesti Elisan kiinteän verkon liiketoiminnan painopistealueilla. Vastaavasti Elisa laajensi omaa tarjontaansa uusille markkina-alueille ja käynnisti vuoden 2003 aikana myyntitoiminnan mm. Oulussa, Kuopiossa, Lahdessa, Lappeenrannassa, Porissa, Raumalla, Salossa, Kouvolassa, Kotkassa, Mikkelissä, Vaasassa, Hämeenlinnassa, Imatralla ja Lohjalla. Maantieteellistä laajentumista on kuitenkin hidastanut paikallisten verkko-operaattoreiden korkea hinnoittelu ja pitkät toimitusajat.

Vuoden aikana tyypillisimmät kuukausimaksut alenivat 50–60 euroa/kk tasolta 35–50 euroa/kk tasolle ja samalla kokonaiskysyntä kasvoi. Voimakas kampanjointi vaikutti myös asennusmaksujen hintatasoihin.

- Elisa säilytti markkina-asemansa laajakaistaliiketoiminnassa painopistealueillaan ja laajensi myyntitoimintaa valituille uusille alueille. Laajakaistapalvelujen kysynnän odotetaan jatkuvan voimakkaana vuoden 2004 aikana.
- Suurasiakasmarkkinassa kiristynyt kilpailu painoi hintatasoa, mutta Elisa onnistui vahvistamaan markkina-asemaansa. Elisa on kyennyt laajentamaan rooliaan myös ICT-ratkaisujen kokonaisu-toimittajana.
- Ulkoistuspalvelujen markkina jatkoi vahvaa kasvuaan. Elisa on markkinajohtaja contact center-, puhelinneuvottelu-, vaihdepäivystys- ja välittäjäpalveluiden tarjoajana.

--- Markkina-asema

Elisan ADSL-liittymien ja muiden laajakaistaliittymien myynti jatkui edelleen voimakkaana, ja laajakaistaliittymiä oli yhteensä noin 127 400 (71 900) kappaletta. Elisan arvion mukaan konsernin markkinaosuus Suomen kotitalouksille suunnatuista laajakaistaliittymistä on lähes 30 prosenttia.

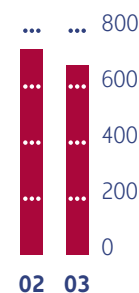
- Elisa ADSL-palvelun saatavuusalue laajeni vuoden 2003 aikana kattamaan Elisan ydintoimialueiden lisäksi merkittävimmät kaupungit. Saatavuusaluetta kehitetään jatkossa kysynnän ja kannattavuuden ohjaamana.
- Elisa-konsernissa kiinteitä liittymiä oli vuoden lopussa yhteensä 1,19 miljoonaa (1,18) kappaletta. Elisan markkinaosuus Suomen kiinteän verkon liittymistä oli yhteensä arviolta 34 prosenttia. Kaapelitelevisioliittymien määrä kasvoi tasaisesti, ja liittymiä oli vuoden lopulla noin 183 500 kappaletta. Elisan markkinaosuus on arviolta 17 prosenttia.

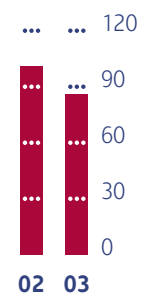
--- Kiinteän verkon liike- toiminnan oikaistut avainluvut

	2002	2003
miljoonaa euroa		
Liikevaihto	735	677
Käyttökate	213	204
Liikevoitto	101	86
Henkilöstömäärä	3 482	3 472
31.12.2003		

Liikevaihto ---

Liikevoitto ---

- ... Paikallispuhelijien hinnoittelurakenteen yhtenäistäminen jatkui.
- ... Kiinteän verkon liittymien ja puhelujen, ISDN-liittymien ja -puhelijien sekä valinnaisten internet-palvelujen markkinat jatkoivat supistumistaan. Tämä johtuu matkapuhelupalvelujen sekä laajakaistapalvelujen yleistymisestä.

... Palveluita

Elisa julkisti vuoden lopulla uusia kiinteän verkon palveluja: kotipuhelimelle tarjotaan vaihtoehtoinen hinnoittelumalli Käyttöliittymä, jonka kohderyhmänä ovat lähinnä vähän puhelinta käyttävät ja lyhyitä palveluita soittavat asiakkaat. Lisäksi julkistettiin uudet Nettikaista-palvelut, jotka mahdollis-

tavat valinnaisen internet-käytön kiinteään kuukausihintaan. Nettikaistassa on vaihtoehtoina ilta- ja viikonloppu-käyttö ja ympärivuorokautinen käyttö.

- ... Elisan laajakaistaliittymäasiakkaat otettiin heinäkuun alusta alkaen Radiolinjan Etuohjelman piiriin. Elisa ja S-ryhmä solmivat puolestaan lokakuussa valtakunnallisen yhteistyösopimuksen, jonka perusteella Elisan laajakaistaliittymät otetaan S-ryhmän Bonuksen piiriin. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että sopimukseen liittyneen osuiskaupan asiakasomistajat saavat Bonusta maksamistaan laajakaistaliittymän kuukausimaksuista.
- ... Yritysasiakkaiden tietoliikennetarkoituksissa liiketoiminnan kehittämisen painopiste siirtyi ulkoistettuihin kokonaisratkaisuihin. Selkeinä kasvualueina ovat Elisa Palvelusopimus, erilaiset contact center -ratkaisut sekä tietotekniset sovellukset osana kokonaisratkaisuja.

... Tärkeitä tapahtumia 2003

Elisa sai vuoden aikana useita uusia asiakkuuksia. Näistä merkittävimmät olivat Finnair ja työministeriö. Elisa allekirjoitti Finnairin kanssa kesäkuussa puhelin- ja tietoliikennepalvelujen toimittamiseen liittyvän sopimuksen, joka on voimassa vuoden 2008 loppuun asti. Työministeriön kanssa laadittu pitkäaikainen yhteistyösopimus kattaa puolestaan data-, matkapuhelin- ja internet-palvelut sekä puhe- ja välityspalvelut. Näiden lisäksi Elisa laajensi yhteistyötään mm. Nordean, Keskon, Siemensin, Otava Kuvalehtien, Kirkkohallituksen ja Lassila & Tikanojan kanssa.

- ... Elisa ja Telenor solmivat ns. Preferred Partner -yhteistyösopimuksen. Sopimuksen tuloksena molempien yhtiöiden kyky palvelulla pohjoismaisia asiakkaita paranee merkittävästi.

Elisa ADSL-palvelun saata-
vuusalue laajeni vuoden 2003
aikana kattamaan Elisan ydin-
toimialueiden lisäksi merkittä-
vimmat kaupungit.

- ... K-ryhmän kanta-asiakasohjelma, Plussa, siirsi asiakaspalvelutoimintonsa kokonaisuudessaan syyskuussa Elisan hoidettavaksi. Plussan asiakaspalvelu hoitaa vuosittain yli 175 000 yhteydenottoa puhelimitse, kirjeitse ja sähköpostitse sekä Plussan kanta-asiakkailta että yhteistyökumppaniverkostosta.

- ... Taloustutkimuksen mukaan Elisa.net-sivustolla vieraili lokakuussa yli miljoona kävijää. Laajakaistayhteyksien lisääntymisen seurauksena videosisällön kysyntä on kaksinkertaistunut vuoden alusta. Esimerkiksi lokakuussa Elisa.TV-sivuston videoita katsottiin yli 110 000 kertaa. Muista palveluista kävijöiden kestopuosikkeja olivat Älypää-tietovisa, sarjakuvamainen peli Habbo Hotel Kultakala, Koulukaverit- ja Inttikaverit-sivustot, tv-

ja radiotiedot kätevästi kokoava Ohjelmat.info sekä haku.

- ... Elisan tytäryhtiö Finnet Internationalin kansainvälinen tietoliikenneverkko laajeni Latviaan. Laajentaminen parantaa tietoliikennepalvelujen toimitusnopeuksia ja asiakkaiden tietoliikenneyhteyksien laatua Latviassa. Lisäksi Finnet International käynnisti Ethernet-palvelut Helsingin ja Tallinnan välillä. Ne mahdollistavat yritysasiakkaiden lähiverkkojen yhdistämisen protokollariippumattomasti täydellä lähiverkko nopeudella.

- ... Elisa jatkoi katsauskaudella luopumista ydinliiketoimintaansa kuulumattomista hakemistoliiketoiminnoista. Soon Comin numeropalveluliiketoiminta myytiin Enirolle.

- ... Elisa ja HP uudistivat yhtiöiden välisen laajan yhteistyösopimuksen, mikä vahvistaa Elisan asemaa yritysasiakkaiden ICT-palvelujen toimittajana.

Elisa on tämentänyt liiketoimintastrategiaansa ja määritellyt, että Saksan liiketoiminta ei kuulu ydinliiketoimintoihin.

Elisa on viime vuodet toiminut Saksassa teleoperaattorina alueellisten tytäryhtiöidensä kautta. Yhtiöryhmään kuuluu 13 alueellisesti toimivaa citycarrier/paikallisoperaattoria ja yhtiöitä yhdistävä kaukoverkkoyhtiö. Asiakkaille tarjotaan omaan paikallisverkkoon tukeutuen korkealuokkaisia puhe-, data- ja internetpalveluita. Tärkeimmät asiakasryhmät ovat pienet ja keskiuuret yritykset, kunnalliset liikelaitokset sekä toiset tele- ja internetoperaattorit.

... Toimintaympäristö ja kilpailutilanne

Saksan telekommunikaatiomarkkinat olivat vuonna 2003 arviolta 62 miljardia euroa. Kiinteän televerkon osuus kokonaismarkkinasta on 35,9 miljardia euroa. Markkinaa hallitsi edelleen entinen monopoliyhtiö Deutsche Telekom AG. Uusien operaattoreiden kiinteän verkon markkinaosuus oli 26 prosenttia.

- ... Kiinteän verkon markkinoilla teleoperaattorit toimivat joko omaan infrastruktuuriin tukeutuen tai pelkästään palveluoperaattoreina ilman omaa verkkoa. Vuoden 2003 aikana Saksan regulaattori pyrki lisäämään kilpailua paikallispuheluissa säätämällä puhelukohtaisen esivalintapalvelun (ns. local call by call), joka mahdollistaa asiakkaille puhelukohtaisen operaattorivalinnan myös paikallispuheluissa tilajaliittymän operaattorista riippumatta.
- ... Saksa on yksi Euroopan johtavia laajakaistamaita, ja laajakaistaliittymien lukumäärän kasvu jatkui vuoden aikana voimakkaana 3,3 miljoonasta yli 4,5 miljoonaan. Huolimatta kilpailijoiden panostuksista laajakaistaliittymiin oli Deutsche Telekomilla yli 90 prosentin markkinaosuudella vielä markkinoita dominoiva rooli.
- ... Kokonaishintakehitys vakiintui usean vuoden hintalaskun jälkeen, ja koko telemarkkinoiden hintaindeksi osoitti noin kahden prosentin kasvua.

... Markkina-asema

Elisan paikallisoperaattorit pyrkivät omilla markkina-alueillaan olemaan johtava vaihtoehto-operaattori Deutsche Telekomille. Toiminnassa korostuu paikallisuus, toimiminen lähellä asiakasta korkealaatuisin palveluin ja tuottein.

- ... Paikallisuus korostuu myös kaupunkien sähkölaitosten ja pankkien vähemmistö-osakkuuksina ja asiakkuuksina Elisan citycarriereissa. Elisan paikallisoperaatto-

reiden vahvuutena on oma kaupungin kattava moderni televerkko, joka mahdollistaa syvemmän arvoketjun hallinnan kuin ilman omaa verkkoa toimiville pelkille palveluoperaattoreille.

... Palveluita

Standardoitujen ISDN- ja laajakaistapohjaisten (DSL) puhe-, data- ja internet-tuotteiden lisäksi yritysasiakkaille tarjotaan lähiverkkoratkaisuja ja kiinteitä datayhteyksiä. Selkeällä asiakasfokusoinnilla saatiin liikeasiakkaiden määrää kasvatettua 21 000:een (42 prosenttia).

- ... Operaattoriasiakkaille tarjotaan liikenteen terminointia ja maankattavia kiinteitä yhteyksiä sekä hosting-palveluita. Tässä operaattoriasiakkassegmentissä kilpailu on Saksassa erittäin kovaa. Saksan liiketoiminta on saavuttanut ja vakiinnuttanut hyvän jalansijan laadukkaana ja tehokkaana palvelun tarjoajana.

... Tärkeitä tapahtumia 2003

Vuonna 2003 keskityttiin toiminnan tehostamiseen ja kustannusten karsintaan. Yhtiöiden yhteistoimintaa, prosessien yhtenäistämistä ja toiminnan konsolidointia vauhditettiin muodostamalla kaikista paikallisyhtiöistä toiminnallisesti kolme suurta alueellista operaattoria.

- ... Toiminnan tehostamisen seurauksena koko yhtiöryhmän henkilömäärä laski 37 prosentilla 426:een. Liikevaihto kasvoi samaan aikaan 14 prosentilla 134 miljoonaan euroon. Liikevaihdon kasvun ja toiminnan tehostamisen seurauksena operatiivisen toiminnan tulos parani merkittävästi, muutos käyttökate-tasolla edelliseen vuoteen verrattuna oli yli 31 miljoonaa euroa.

Saksan liiketoiminta on saavuttanut ja vakiinnuttanut hyvän jalansijan laadukkaana ja tehokkaana palvelun tarjoajana.

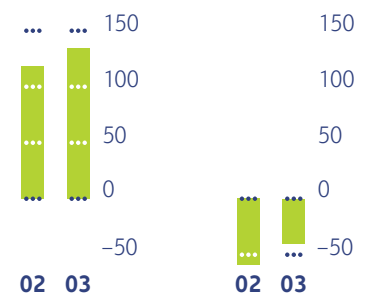
... Saksan liiketoiminnan oikaistut avainluvut

miljoonaa euroa

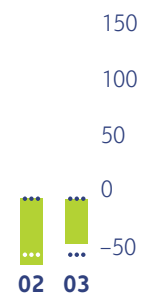
	2002	2003
Liikevaihto	118	134
Käyttökate	-21	4
Liikevoitto	-59	-40
Henkilöstömäärä	675	426

31.12.2003

Liikevaihto ...

Liikevoitto ...

Elisa on enemmistöosakkaana merkittävässä suomalaisissa palveluyhtiöissä.

... Yomi

Yomi Oyj on Elisa-konsernin tietoliikenneohjelmistojen osaamiskeskus ja Keski-Suomessa toimiva teleoperaattori. Yhtiön liikevaihto vuonna 2003 oli 56,3 miljoonaa euroa, ja liikevoitto 0,5 miljoonaa euroa. Henkilöstöä Yomissa oli keskimäärin 558.

- ... Vuonna 2003 parantunut fokus ja uudistunut toimintapa näkyivät Yomin suoriutumisessa niin markkinoilla kuin taloudessa. Haastavassa yleistilanteessa tuloskehitys kääntyi vuoden 2003 puolivälissä nousuun. Liiketoiminta-alueet Teleteollisuuden ratkaisut ja Operaattoriratkaisut tekivät positiivisen tuloksen koko vuodelta 2003, ja molempien tilauskannat olivat vuodenvaihteessa hyvät.
- ... Yomi Oyj:n osakkeet on noteerattu Helsingin Pörssin päälistalla vuodesta 1998. Elisan omistus Yomissa on 51,5 prosenttia.

... Comptel

Comptel Oyj on ohjelmistoyritys, jolla on kaksi liiketoiminta- aluetta: tuoteliiketoiminta ja järjestelmäpalvelut. Tuoteliiketoiminta käsittää tuotteistettujen mediaattori- ja provisointiratkaisujen kehittämisen ja myynnin operaattoreille maailmanlaajuisesti. Järjestelmäpalvelut kehittää suomalaisille teleoperaattoreille asiakaskohtaisia sovellusratkaisuja ja integrointipalveluja teleoperaattoreiden ydinliiketoiminta-alueille.

- ... Tappiollisen vuoden 2002 jälkeen Comptelin ensisijaisena tavoitteena vuonna 2003 oli parantaa kannattavuuttaan ja saavuttaa voitollinen tulos. Asetettu tavoite saavutettiin tehostamalla toimintaa sekä kasvattamalla liikevaihtoa. Lisäksi Comptel vahvisti markkina-asemaansa.
- ... Comptelin vuoden 2003 liikevaihto oli 54,0 (49,3) ja liikevoitto 6,6 miljoonaa euroa (-6,7). Comptelin henkilöstömäärä vuoden 2003 lopussa 402 henkilöä.
- ... Comptel Oyj:n osakkeet on noteerattu Helsingin Pörssin päälistalla vuodesta 1999. Elisa Oyj:n omistus Comptelissa on 58,1 prosenttia.

... Estera

Estera on Elisa-konserniin kuuluva valtakunnallisesti toimiva yhtiö, joka tarjoaa asiakkailleen KiinteistöIT -ratkaisuja. Yrityksen liikevaihto vuonna 2003 oli noin 20 miljoonaa euroa, ja sen palveluksessa oli noin 160 henkilöä.

- ... KiinteistöIT -toimialaan kuuluvat rakennusautomaatio-, energianhallintajärjestelmät ja tekniset turvajärjestelmät, sekä näihin liittyvät tietoliikennetilat.
- ... Esteran pääkonttori sijaitsee Helsingissä, ja sillä on lisäksi alueyksiköt Turussa, Kouvolassa, Lahdessa, Tampereella, Jyväskylässä, Kuopiossa, Joensuussa ja Oulussa.
- ... Esteran konserniyhtiöitä ovat Computec Oy ja Estera Oy, joka käyttää toiminnassaan myös aputoiminimiä Elektroniikkatyö, SoonSec ja Atec-Security.

Elisa Research on Elisa-konsernin yhteinen tutkimus- ja kehityksyksikkö. Sen rooliin kuuluvat edelläkävijyys, suunnannäyttäjänä toimiminen ja konsernin tulevaisuuden turvaaminen. Elisa Research luo tietoa ja osaamista, joka johtaa uuteen liiketoimintaan. Osaamisella ja asiantuntemuksella tuetaan liiketoiminnan tuotekehitystä ja konsernin pitkän tähtäyksen valintoja.

--- Toimintaympäristö

Merkittäviä trendejä tutkimusmaailmassa olivat IP-tekniikat, käyttäjän näkökulman huomioiminen sekä langattomien laitteiden kehitys kohti visiota, jossa meitä kaikkialla ympäröivä tietoliikenne ja tietotekniikka ovat läsnä palvelemaan ihmistä käyttäjäkeskeisellä tavalla (läsnä-äly).

Verkoarkkitehtuuri on tärkeä peruskivi yhtä yhteistä Elisaa rakennettaessa.

--- Asema tutkimusyhteisössä

Elisa Research toimi aktiivisesti yhteistyössä kotimaisen tutkimusyhteisön kanssa. Kumppaneina ovat olleet yliopistot, korkeakoulut, VTT sekä innovatiiviset yritykset. Eurooppalaisessa tutkimus-

kentässä vuoden keskeisin urakka oli EU:n kuudenteen puiteohjelmaan valmistautuminen.

--- Tärkeitä tapahtumia 2003

Vuoden 2003 aikana käynnistettiin liiketoiminta-alueiden kanssa yhteistyö, jonka tarkoituksena on laatia uuden IP-

palveluverkon arkkitehtuuri ja tekninen strategia kiinteälle ja mobiiliverkkotoiminnalle. Verkoarkkitehtuuri on tärkeä peruskivi yhtä yhteistä Elisaa rakennettaessa.

Verkoarkkitehtuurin laadun ja luotettavuuden mittausta kehitettiin, ja lopputuloksena Elisa pystyy kilpailijoita paremmin takaamaan palvelutason. Lisäksi tutkittiin haja-asutusalueiden laajakaistayhteyksien toteutusmahdollisuuksia.

Keskeisiä tutkimusaiheita palveluiden toteutuksen kannalta olivat Web Services -tekniikat operaattoritoiminnassa sekä vertaisverkkojen ja niissä toteutettavien palveluiden hallinta. Tulevaisuuden haasteita ja mahdollisuuksia on nähtävissä henkilökohtaisten päätelaitteiden nopeassa kehityksessä.

Vuosi 2003 oli Elisassa muutosten vuosi. Kesällä käynnistyi voimakas prosessi, jonka tavoitteena on tehdä yritys entistä asiakaslähtöisemmäksi ja joustavammaksi. Uusiin muuttuviin asiakastarpeisiin on pystyttävä vastaamaan entistä joustavammin. Toimintojen ja tehtävien uudelleenjärjestely ja päällekkäisyyksien poistaminen aiheutti tarpeen vähentää henkilöstön määrää merkittävästi.

... Vuosi 2003 henkilöstön kannalta

Elisan tulevaisuudelle olennainen toimintatavan muuttaminen edellytti suuria muutoksia organisoimisessa. Vuoden 2003 aikana henkilöstön määrä (kapasiteetti) on alentunut 7 368 henkilöstä 6 683 henkilöön eli 685 henkilöä. Tammikuussa 2004 päättäneiden yt-neuvottelujen seurauksena henkilömäärä vähenee vielä noin 900:lla.

... Elisa on aina pyrkinyt olemaan vastuullinen työnantaja. Henkilöstöä vähennettäessä siihen kuuluu, että on käytetty kaikki yrityksen toiminnallisten ja taloudellisten mahdollisuuksien rajoissa olevat keinot, joilla suoria irtisanomisia on voitu välttää. Muita keinoja ovat olleet erilaiset varhaiseläkejärjestelyt, sisäiset siirrot, vapaaehtoisratkaisujen kannustaminen ja uudelleen koulutus sekä määräaikaisten työsuhteiden vähentäminen.

... Muutosten tukitoimiin on panostettu voimakkaasti. Näihin ovat kuuluneet henkinen tuki, palveleva puhelin ja ryhmä- ja yksilö-tason keskustelumahdollisuuksien lisääminen. Tiedotusta muutosten etenemisestä raskaan neuvotteluprosessin aikana on

tehostettu. Koko esimieskunta on vienyt ohjatusti tietoa henkilöstölle säännöllisin välein. Intraneteissa on ollut erityinen muutostuen sivusto, jossa on ollut tarjolla jatkuvasti ajankoh- taista tietoa.

... Irtisanottujen tukitoimiin ovat kuuluneet tiedotustilaisuudet, joissa on käyty tarkasti läpi kaikki irtisanomiseen ja työttömyy- teen liittyvät tärkeät seikat. Heille on järjestetty muutosval- mennuskursseja, joilla on käsitelty sekä henkiseen hyvinvointiin että konkreettisia uuteen elämäntilanteeseen liittyviä asioita.

... Yhteistyössä työministeriön, TE- keskuksen ja uusyrityspalvelu- keskuksen kanssa on tuettu uudelleen kouluttautumista ja esimerkiksi yrittäjäksi ryhtymistä. Irtisanotuille on järjestetty myös ”työnhakutoimisto”: työnantajan tilat ja välineet käytettäväksi työnhakuun.

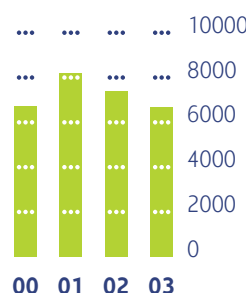
... Esimiehiä on valmennettu perusteellisesti irtisanomistilantei- den hoitoon ja koko prosessi on huolellisesti ohjeistettu, jotta vaikeat asiat pystyttäisiin hoitamaan ihmisarvoa kunnioittaen. Jatkavan organisaation tukemiseksi ja sitouttamiseksi uuteen Elisaa on tehty suunnitelma, jota parhaillaan toteutetaan.

... Keskitetty toiminta, yhteiset välineet

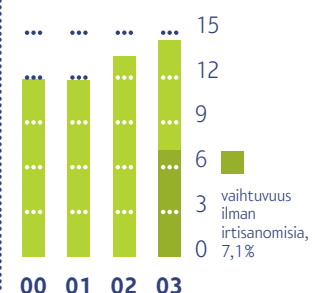
Muutosprosessin ensimmäisessä vaiheessa HR- ja muiden tukitoimintojen ohjaus keskitettiin. Aiemmin kullakin yhtiöllä oli omat HR-toimintonsa, joita kevyehkösti ohjattiin konsernin suunnasta. Uudessa organisaatiossa toiminta on edelleen paikallista, mutta ohjaus keskitettyä. Tämä on tarkoittanut

	2002	2003
Henkilöstömäärä yhteensä	7 368	6 683
Bruttovahvuus	7 422	7 156
Miehiä	4 657	4 384
Naisia	2 765	2 772

Henkilöstön määrä

Henkilöstön vaihtuvuus, %

myös HR- tehtävissä toimivien henkilöiden määrän vähenemistä, mutta palvelun tehostumista.

••• Koko vuoden ajan jatkui eHR-hanke, jonka tavoitteena on yhtenäistää HR-prosessit samanlaisiksi kaikissa toiminnoissa. Yhteneviä prosesseja voidaan ohjata yksillä ohjeilla, ja tulokset ovat keskenään vertailukelpoisia. Esimiesten osuutta HR-asioiden hoidossa tullaan lisäämään ja samalla toimintaprosesseja yksinkertaistamaan. Esimies voi omalta työasemaltaan tehdä monia asioita valmiiksi, jotka hän on aiemmin kirjoittanut ja tulostanut sekä lähettänyt HR-palveluille jatkokäsittelyyn.

••• eHR-hankkeeseen liittyvä konsernin kattava rekrytointijärjestelmä otettiin tuotantokäyttöön syksyn 2003 aikana.

Organisaatiossa tapahtuvien suurien muutosten aikaan tehokas rekrytointijärjestelmä on oleellinen osa sisäistä työpaikkojen hakua ja valintaa tehtäessä. Samaa järjestelmää käytetään sekä sisäiseen että ulkoiseen rekrytointiin.

Elisan tulevaisuudelle olennainen toimintatavan muuttaminen edellytti suuria muutoksia organisoitumisessa.

Henkilöstön ja toiminnan kehittäminen

Henkilöstön ja toiminnan kehittäminen on keskitetty uudessa organisaatiossa yhteiseksi toiminnoksi. Toiminnan kehittämisen osuus on uudessa mallissa vahvistunut johtuen mm. muuttuvan ympäristön ja uuden organisaation vaikutuksista prosesseihin. Henkilöstön kehittämisessä on myös huomattavia haasteita, koska hyvin monet tehtävät muuttuvat, ja henkilöt siirtyvät ainakin osittain uusiin tehtäviin uudessa organisaatiossa. Tehty kehittämisen organisointi tulee mahdollisimman hyvin vastaamaan uusia tarpeita sekä osaamisen että työssä viihtymisen osalta.

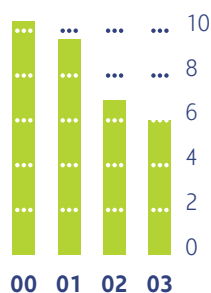
••• Vuonna 2003 toteutettiin merkittävä määrä erilaisia kehittämishankkeita. Syksyllä päättyi kolmas esimiehille suunnattu yleinen

johtamisvalmennus, Elisa Excellence. Liiketoiminnan uuteen tilanteeseen käynnistettiin ensimmäiset Kehittyvä esimiesvalmennukset, joissa paneudutaan erityisesti johtamisen haasteisiin muutostilanteessa.

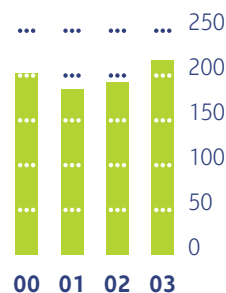
••• Development Center, jonka tavoitteena on tunnistaa potentiaaliset avainhenkilöt ja tarjota heille kehittymismahdollisuuksia jatkui neljättä vuotta. Osallistujille oli tarjolla laaja Masterclass-johtamiskoulutusohjelma, Learning Forum, joka koostuu alustuksista ja workshoppeista sekä Discovery Group, jossa syvennyttään tarkemmin ajankohtaisiin teemoihin. Lisäksi

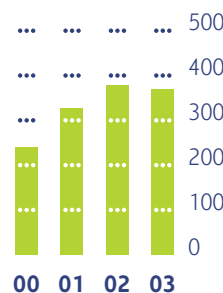
Henkilöstön koulutuspanostus, milj. euroa

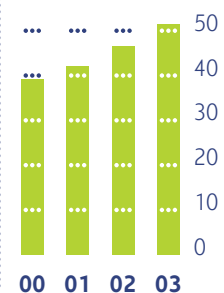
Liikevaihto/henkilö, 1000 euroa

Henkilöstökulut, milj. euroa

Henkilöstökulut/henkilö, 1000 euroa

- osallistujilla oli mahdollisuus osallistua mentorointiin. Ensimmäinen seniorijohdolle suunnattu Executive Center toteutettiin touko-marraskuussa. Ohjelma sisälsi luentoja ja workshoppeja.
- Toinen Monikanavabusiness-ohjelma päättyi. Ohjelman painopisteenä oli asiakaskeskeinen toiminta. Ohjelmaan kuului myös ulkoisille tai sisäisille asiakkaille pienryhmässä tehtyjä projektitöitä, joissa tutkittiin asiakastarpeita tai luotiin uusia palvelukonsepteja yhdessä asiakkaan kanssa.
- Perustaitoja, kuten kielitaitoa, tietotekniikkaa, tietoliikenteen tekniikkaa ja projektitoimintaa, kehitettiin hyödyntämällä pääsääntöisesti ulkopuolisia palveluntuottajia.
- Työmarkkinajärjestöjen yhteinen EduTele-hanke jatkuu edelleen. Hankkeen tavoitteena on auttaa tietoliikenneammatilaisia kehittämään osaamistaan ajan vaatimusten mukaiseksi ja siten tukea heidän työllistymistään jatkossakin. Vuonna 2003 käynnistyi uusi EduTele-ICTMaster -koulutusohjelma.
- Henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen on ollut suuri haaste koettujen muutosten aikana. Hyvinvoinnin tasoa on selvitetty objektiivisilla henkilöstötutkimuksilla, joiden tekemiseksi verkossa on mittausväline. Tuloksia on käyty yhdessä henkilöstön kanssa läpi pienryhmissä. Tulosten perusteella on laadittu hyvinvointia edistäviä toimintasuunnitelmia. Hyvinvoinnin edistämistä lisääviä toimia on kohdennettu sekä niihin henkilöihin, jotka ovat jääneet yritykseen, mutta myös niihin, jotka on jouduttu irtisanomaan.
- Työterveyspalvelut on emoyhtiössä hoidettu tähän asti omana työnä. Uuden rakenteen myötä tuli ajankohtaiseksi yhtenäistää toimintatapa koko konsernissa. Sen seurauksena omat palvelut ulkoistettiin vuoden 2004 alkupuolella, ja toiminnasta vastaa yksi yhteistyökumppani koko valtakunnassa. Henkilöstön hyvinvointiin ja kuntoutukseen liittyvästä toiminnasta vastataan edelleen itse.

••• Tulokseen perustuva palkitseminen on osa Elisan palkkausjärjestelmää. Koko henkilöstö on jonkin palkitsemisjärjestelmän piirissä. Palkkiojärjestelmien rakentamiseksi on laadittu konsernitason ohjeet, joiden mukaan kussakin työyhteisössä on rakennettu juuri siihen käyttöön parhaiten sopivat järjestelmät. Ohjeistus ja rajat tarkistetaan vuosittain.

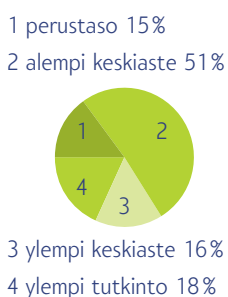
••• Yhteistoiminta

••• Vuotta 2003 ovat hallinneet yhteistoimintaan kuuluvat vaikeat asiat. Neuvotteluissa vaikeatkin asiat pystyttiin käsittelemään yhdessä. Tämän kokemuksen pohjalta rakennetaan myös uusi yhteistoimintajärjestelmä.

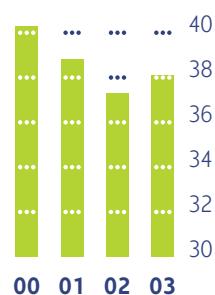
••• **Vaikeatkin asiat pystyttiin käsittelemään yhdessä.**

••• Yhden ja yhteisen Elisan rakentamisessa on vielä monta vaihetta, joissa yhteistoimintaa punnitaan. Päättyneen vuoden aikana opittiin, että henkilöstöllä on oltava mahdollisuus pysyä riittävän tietoisena yrityksen todellisesta liiketoiminnallisesta ja taloudellisesta tilanteesta suhteessa sekä itseensä että kilpailijoihin. Sen pohjalta syntyvät realistiset mahdollisuudet löytää riittävän yhteinen käsitys siitä, mikä on mahdollista ja mikä on välttämätöntä.

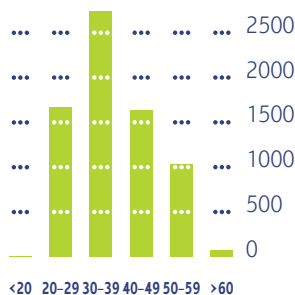
Koulutustasojakauma

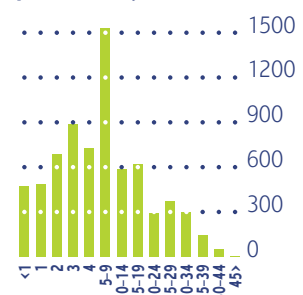
Henkilöstön keski-ikä

Henkilöstön ikäjakauma

Henkilöstön palveluajajakauma

- ... 14 Hallituksen toimintakertomus
- ... 19 Tuloslaskelma
- ... 20 Tase
- ... 21 Rahoituslaskelma
- ... 22 Tilinpäätöksen liitetiedot
- ... 46 Tunnusluvut
- ... 48 Osakkeet ja osakkeenomistajat
- ... 51 Hallituksen ehdotus voittovarojen käytöstä
- ... 51 Tilintarkastuskertomus
- ... 52 Konsernin hallinto ja rakenne

Hallituksen toimintakertomus vuodelta 2003

... Markkinatilanne

Tietoliikennepalveluiden markkinakasvu oli Suomessa hidasta vuoden 2003 aikana. Vaikka kilpailuympäristö oli haastava ja uusia palvelutarjoajia tuli markkinoille, Elisa pystyi säilyttämään markkinaosuutensa sekä mobiili- että kiinteän verkon tuotteissa.

- ... Laajakaistaliittymien kysyntä jatkui voimakkaana koko vuoden 2003, ja volyymit kasvoivat. Perinteisten analogisten tuotteiden kysyntä ja volyymit laskivat puheen siirtyessä mobiilituotteisiin. Yritysten call center -palveluiden ulkoistaminen jatkui vilkkaana.
- ... Mobiililiiketoiminnan liittymäkanta ja liittymien käyttö kasvoivat. Vaihtuvuutta lisäsi merkittävästi heinäkuussa alkanut numeronsiirrettävyys sekä matkaviestinalan hintakilpailun jatkuminen. Kilpailutilanne aiheutti hintaeroosiota niin mobiili- kuin kiinteän verkon tuotteissa.
- ... Konsernin Saksan liiketoimintojen liikevaihto kasvoi huolimatta Saksan talouden taantumasta ja toimialan epävarmuustekijöistä. Kasvu perustui alueellisten markkinaosuuksien kasvattamiseen.

... Liikevaihdon kehitys

Konsernin liikevaihto vuodelta 2003 oli 1 538 miljoonaa euroa (1 563). Liikevaihto supistui 1,6 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Liikevaihdon supistumiseen vaikutti kiinteän verkon perinteisten tuotteiden volyymi- ja hintakehitys. Liikevaihtoluvut eivät ole täysin vertailukelpoisia älyverkkopalveluiden laskutuskäy-

tännön muutoksen ja vuonna 2002 myytyjen ei-ydinliiketoimintojen takia.

- ... Elisan mobiililiiketoiminnan liikevaihto vuodelta 2003 oli 762 miljoonaa euroa (739). Liikevaihto kasvoi 3,1 prosenttia edellisestä vuodesta. Liikevaihto kasvoi hintaeroosiosta huolimatta suotuisan volyymikehityksen vuoksi.
- ... Kiinteän verkon liiketoiminnan liikevaihto vuodelta 2003 oli 677 miljoonaa euroa (735). Muutos johtui volyymi- ja hintakehityksestä sekä konsernin rakenteellisista muutoksista.
- ... Saksan liiketoiminnan liikevaihto vuodelta 2003 oli 134 miljoonaa euroa (118). Liikevaihdon kasvu johtui markkinaosuiden kasvusta ja liikeasiakasmäärän lisääntymisestä.

... Tuloskehitys

Konsernin liikevoitto vuonna 2003 oli -34 miljoonaa euroa, ilman kertaeriä 83 miljoonaa euroa (-48, ilman kertaluonteisia eriä 32). Vuoden 2003 liikevoittoa rasittavia kertaeriä olivat kotimaan liiketoimintojen uudelleenjärjestelyjen kuluvaraus 17 miljoonaa euroa ja siihen liittyvä eläkevarauksen lisäys 5 miljoonaa euroa sekä Saksan tytäryhtiöiden konsernilikearvosta ja käyttöomaisuudesta tehdyt arvonalennukset yhteensä 94 miljoonaa euroa.

- ... Mobiililiiketoiminnan liikevoitto vuonna 2003 oli 72 miljoonaa euroa, ilman kertaeriä 74 miljoonaa euroa (-68, ilman kertaluonteisia eriä 60 miljoonaa euroa). Vuoden 2003 kannattavuuskehitykseen vaikuttivat positiivisesti liikevaihdon kasvu sekä toiminnan tehostuminen. Liikevoittoon vaikutti lisäksi TeliaSoneralta helmikuussa 2004 saatu korvaus, joka on tuloutettu vuosille 2003 ja 2004. Toisaalta kannattavuutta heikensivät pienentynyt yhdysliikennekate ja pienentyneet palveluoperaattorituotot.
- ... Kiinteän verkon liiketoiminnan liikevoitto vuonna 2003 oli 73 miljoonaa euroa, ilman kertaeriä 86 miljoonaa euroa (154, ilman kertaluonteisia eriä 101 miljoonaa euroa). Tärkeimmät syyt tuloskehitykselle olivat liikevaihdon pieneneminen sekä rakenteelliset muutokset.

- ... Saksan liiketoiminnan liikevoitto vuonna 2003 oli -134 miljoonaa euroa, ilman kertaeriä -40 miljoonaa euroa (-73, ilman kertaeriä -59 miljoonaa euroa). Liikevoittoa rasittivat kertaluonteiset alaskirjaukset 94 miljoonaa euroa. Operatiivisen liiketappion lasku johtui liikevaihdon kasvusta sekä pääasiassa kustannussäästöohjelman tuomista henkilöstökulujen ja muiden liikekulujen pienenemisestä.
- ... Konsernin osuus osakkuusyritysten tuloksista oli -0,3 miljoonaa euroa (-5).
- ... Konsernin muut rahoitustuotot ja -kulut olivat yhteensä -40 miljoonaa euroa (-50). Korkokulujen väheneminen johtui pääasiassa nettovelan supistumisesta ja alhaisesta korkotasosta.
- ... Tuloslaskelman tuloverot olivat +60 miljoonaa euroa (+3) positiiviset, johon vaikutti Saksan liiketoiminnan arvonalennuksista kirjatut yhteensä 89 miljoonan euron suuret verosaamiset.
- ... Konsernin vuoden 2003 tulos verojen ja vähemmistöosuuden jälkeen oli -17 miljoonaa euroa (-71). Konsernin tulos/osake oli -0,12 euroa (-0,54). Konsernin oma pääoma/osake oli 5,09 euroa (5,21 vuoden 2002 lopussa).

... Mobiililiiketoiminta

- Mobiililiiketoiminnan vuoden 2003
- liikevaihto oli 762 miljoonaa euroa (739)
  - käyttökate oli 213 miljoonaa euroa, ilman kertaeriä 215 miljoonaa euroa (117, ilman kertaeriä 194)
  - liikevoitto oli 72 miljoonaa euroa, ilman kertaeriä 74 miljoonaa euroa (-68, ilman kertaeriä 60)
  - liikevoitto ilman konserniliikearvon poistoa oli 110 miljoonaa euroa, ilman kertaeriä 112 miljoonaa euroa (-30, ilman kertaeriä 98).
- ... Liikevaihto kasvoi edellisvuoteen verrattuna liittymäkannan ja liittymän käytön kasvun seurauksena. Liikevaihdon kasvua hidasti edellisvuotta pienemmät palveluoperaattorituotot Telia Mobile Finlandin post-paid liittymien siirryttyä Radiolinja Origon verkosta Telian omaan verkkoon kesäkuussa 2002.
  - ... Operatiivisen liikevoiton paraneminen johtui kasvaneesta asiakaslaskutuksesta sekä toiminnan tehostamisella saavutetuista kustannussäästöistä. Toisaalta kannattavuutta heikensivät edellisvuotta pienemmät palveluoperaattorituotot sekä edellisvuotta korkeammat yhdysliikennekustannukset.
  - ... Suomessa Elisan mobiiliverkko-operaattorilla oli joulukuun 2003 lopussa 1 374 146 liittymää (1 342 417). Verkon liittymämäärä sisältää sekä Radiolinja Suomen liittymät että Radiolinja

Origon verkossa toimivat palveluoperaattorien liittymät. Radiolinja Suomen liittymien määrä oli kasvussa myös neljännellä vuosineljänneksellä.

- ... Vuonna 2003 Elisan omien kotimaan mobiililiittymien
    - vaihtuvuus (churn) oli vuositasolle muutettuna 18,6 prosenttia (15,7)
    - keskimääräinen kuukausikäyttö oli 146 minuuttia (136) ja lähetettyjen tekstiviestien määrä asiakasta kohden kuukaudessa 29 (27)
    - liikevaihto liittymää kohti kuukaudessa (ARPU) oli keskimäärin 41,6 euroa (42,2).
  - ... Liittymäkohtainen tuotto (ARPU) jäi matkaviestinalan hintaeroosiosta ja tarjouskampanjoinnista johtuen lievästi edellisvuotta alhaisemmaksi, vaikka liittymäkohtaiset puhelumäärät nousivat 7 prosenttia ja liittymäkohtaiset tekstiviestit 6 prosenttia.
  - ... Elisan Virossa toimivan tytäryhtiön liittymämäärä oli joulukuun lopussa 167 750 (155 500).
  - ... Radiolinja Eestin vuoden 2003
    - liikevaihto oli 61 miljoonaa euroa (55)
    - käyttökate oli 17 miljoonaa euroa (15)
    - liikevoitto oli 8 miljoonaa euroa (7).
  - ... Elisan mobiililiiketoiminta vahvisti asemiaan verkkopalvelujen tarjoajana solmimalla vuoden 2003 aikana palveluoperaattorisopimukset Tele2:n, MTV3:n, Song Networks ja Cubio Communicationsin kanssa.
  - ... Elisan Viron mobiiliyhtiö hankki 4,5 miljoonalla eurolla 3G-lisenssin Viron markkinoille.
- ### ... Kiinteän verkon liiketoiminta
- Kiinteän verkon liiketoiminta vuonna 2003
- liikevaihto oli 677 miljoonaa euroa (735)
  - käyttökate oli 191 miljoonaa euroa, ilman kertaeriä 204 miljoonaa euroa (274, ilman kertaeriä 213)
  - liikevoitto oli 73 miljoonaa euroa, ilman kertaeriä 86 miljoonaa euroa (154, ilman kertaeriä 101).
- ... Konsernilla oli osakkuusyhtiöineen vuoden 2003 lopussa kiinteän verkon liittymiä yhteensä 1,19 miljoonaa kappaletta (1,18).
  - ... Laajakaistaliittymien määrä oli noin 127 400 (71 900) kappaletta. Kaapelitelevioliittymiä oli vuoden lopussa 183 500 (169 900).
  - ... ElisaCom ja Hewlett-Packard uudistivat yhtiöiden välisen laajan yhteistyösopimuksen helmikuussa. Sopimus vahvistaa Elisan asemaa yritysasiakkaiden ICT-palvelujen toimittajana.

- ... Merkittäviä uusia asiakkaita olivat mm. työministeriö, Suomen Kansallisopera, sekä Hewlett-Packardin kanssa yhteistyössä toteutettava Otava Kuvalehdet. Merkittäviä asiakkaita olivat oikeusministeriö, kirkkohallitus, Finnair, Nordea, Kesko ja Siemens.
- ... Elisa ja Telenor solmivat ns. Preferred Partner -yhteistyösopimuksen. Sopimuksen tuloksena molempien yhtiöiden kyky palvella pohjoismaisia asiakkaita paranee merkittävästi.
- ... Elisa Networks ja Sonera Carrier Networks välillä solmittiin vastavuoroinen puitesopimus operaattorituotteiden ja palveluiden toimittamisesta. Sopimuksen tarkoituksena on kehittää ja yhdenmukaistaa operaattorituotteiden kauppaa yhtiöiden välillä.
- ... Elisa Networks ja Suomen 2G jatkoivat sopimusta älyverkkopalveluiden toimittamisesta kiinteässä puhelinverkossa.

... Liiketoiminta Saksassa

Saksan toimintojen vuoden 2003

- liikevaihto oli 134 miljoonaa euroa (118)
- käyttökate oli 4 miljoonaa euroa (-27, ilman kertaeriä -21)
- liikevoitto oli -134 miljoonaa euroa, ilman kertaeriä -40 miljoonaa euroa (-73, ilman kertaeriä -59)
- liikevoitto ilman konserniliikearvon poistoa ja arvonalennusta -34 miljoonaa euroa, ilman kertaeriä -28 miljoonaa euroa (-59, ilman kertaeriä -49 miljoonaa euroa).
- ... Liikevoittoa rasittivat konserniliikearvosta ja käyttöomaisuudesta tehdyt kertaluonteiset arvonalennuskirjaukset yhteensä 94 miljoonaa euroa.
- ... Liikevaihto kasvoi 14 prosenttia ja käyttökate parani 25 miljoonaa euroa.
- ... Käyttökate paraneminen johtui liikevaihdon kasvusta, toiminnan tehostamisesta ja säästöistä henkilöstökuluissa. Suunniteltu kustannussäästöohjelma saatiin viedyksi päätökseen. Säästötoimenpiteiden johdosta henkilöstömäärä väheni noin 200 henkilöllä vuoden 2003 aikana.
- ... Strategian mukainen keskittyminen yritysasiakkaisiin lisäsi markkinaosuutta ja myös osaltaan edisti kannattavuuden paranemista. Vuonna 2003 liikeasiakkaiden määrä kasvoi noin 42 prosenttia 21 000:een (14 800 vuoden 2002 lopussa).

... Tutkimus ja kehitys

Konsernissa käytettiin vuonna 2003 tutkimus- ja kehitystoimintaan 24 miljoonaa euroa (36). Kertomusvuonna alettiin laatia uutta IP-palveluverkon arkkitehtuuria ja teknistä strategiaa

kiinteälle ja mobiiliverkkotoiminnalle. Verkkoarkkitehtuuri on tärkeä peruskivi yhtä yhteistä Elisaa rakennettaessa.

... Konsernia koskevat muutokset

- ... Elisa Communications Oyj:n nimenmuutos Elisa Oyj:ksi merkittiin kaupparekisteriin 11.4.2003.
- ... Elisa myi toukokuussa omistamansa 64 prosentin osuuden Kiinteistö Oy Ratakarttinkatu 3:n osakkeista.
- ... Elisa myi 50 prosentin osuuden verkkosuunnittelua ja tietoliikenteen konsultointia harjoittavasta EPStar Oy:stä yhtiön toiselle pääomistajalle Jaakko Pöyry Group Oy:lle jatkaen näin ei-ydinliiketoimintojensa rakennejärjestelyjä. Elisalle jäi edelleen 17,5 prosentin osuus EPStarista.
- ... Münsterin sähkölaitos käytti heinäkuussa oikeuttaan myydä omistamansa 4,95 prosentin osuus Tropolyks GmbH:stä Elisa Oyj:n Saksan tytäryhtiölle Elisa Kommunikation GmbH:lle 19 miljoonan euron hinnalla. Kaupan myötä Elisa Kommunikationin omistusosuus Tropolyksissa nousi 70,85 prosenttiin.
- ... Elisan omistusosuus Riihimäen Puhelin Oy:ssä nousi 100 prosenttiin 6.10.2003 välimiesoikeuden päätettyä Riihimäen Puhelimen osakkeiden lunastushinnaksi 2077 euroa osakkeelta.
- ... Elisan omistus Oy Heltel Ab:ssa nousi lokakuussa 100 prosenttiin, sen ollessa 74 prosenttia vuoden alussa.
- ... Hallitus allekirjoitti lokakuussa sulautumissuunnitelmat, joiden mukaan pääosin kaikki Elisa Oyj:n kokonaan omistamat tytäryhtiöt (muun muassa Oy Radiolinja Ab, ElisaCom Oy ja Riihimäen Puhelin Oy alayhtiöineen sekä Elisa Networks Oy ja Soon Net Oy) sulautuvat Elisa Oyj:hin 1.7.2004 mennessä.

... Henkilöstö

- ... Konserniyhtiöiden palveluksessa oli vuoden 2003 lopussa 6 683 henkilöä (7 368). Heistä mobiililiiketoiminnassa oli 1 577 (1 741), kiinteän verkon liiketoiminnassa 3 472 (3 482), Saksan liiketoiminnassa 426 (675), erillisyyhtiöissä 905 (1 133) ja Elisa emoyhtiössä 303 (337). Vuoden aikana konsernin henkilömäärä oli keskimäärin 7 172 (8 115).
- ... Konsernissa käytiin vuoden aikana useita yt-neuvotteluja. Näiden toimenpiteiden ja luonnollisen poistuman seurauksena henkilöstömäärä väheni vuoden 2003 aikana 685 henkilöllä.
- ... Lisäksi Elisa julkisti 28.10.2003 laajan uudelleenjärjestelyohjelman, jonka tavoitteina on konsernin asiakaskeisyyden ja tehokkuuden lisääminen sekä konsernirakenteen ja toimintojen yksinkertaistaminen. Konsernissa käynnistettiin 28.10.2003 yhteistoimintaneuvottelut perustuen tuotannollisiin syihin ja uudelleenjärjestelyihin. Neuvottelut päättyivät 12.1.2004.

Neuvottelujen tuloksena henkilöstömäärä vähenee vuoden 2004 aikana noin 900 henkilöllä.

... Muutokset hallituksessa ja konsernin johdossa

Kevään yhtiökokouksessa 4. 4. 2003 yhtiön hallituksen jäsenmääräksi vahvistettiin 6 ja siihen valittiin seuraavaksi yksivuotiskaudeksi Keijo Suila, Ossi Virolainen, Matti Aura, Pekka Ketonen ja Jere Lahti sekä uutena Sampo Oyj:n varatoimitusjohtaja Mika Ihmuotila. Hallituksen erovuoroiset jäsenet olivat Riitta Backas, Arto Ihto ja Linus Torvalds. Hallitus valitsi puheenjohtajakseen pääjohtaja Keijo Suilan ja varapuheenjohtajakseen toimitusjohtaja Ossi Virolaisen.

- ... Elisa Oyj:n hallitus nimitti 3. 4. 2003 konsernin uudeksi toimitusjohtajaksi DI, MBA Veli-Matti Mattilan. Hän siirtyi konsernin palvelukseen 1. 5. 2003 ja aloitti toimitusjohtajana 1. 7. 2003.
- ... Elisa Oyj:n hallituksen nimittämän johtoryhmän muodostivat vuoden lopussa toimitusjohtaja Veli-Matti Mattila, Tuija Soanjärvi (talous ja rahoitus), Pasi Lehmus (kiinteäverkko, palvelut), Tapio Karjalainen (mobiili), Jukka Veteläsuo (kiinteäverkko, verkot), Hannu Turunen (Saksa), Asko Käsälä (liiketoiminnan kehitys, T&K, tietohallinto ja viestintä) ja Sami Ylikortes (hallinto ja HR).
- ... Konsernin johtoryhmän jäsenille raportoivia johtoryhmiä uudistettiin ja vahvistettiin pääasiassa sisäisellä rotaatiolla.
- ... Elisa Oyj:n toimitusjohtajana 30. 6. 2003 asti toiminut Matti Mattheisen jäi eläkkeelle 1. 9. 2003. Varatoimitusjohtajana 1. 7. 2003 asti toiminut Jarmo Kalm siirtyi eläkkeelle 1. 1. 2004.

... Investoinnit

Konsernin bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen olivat 194 miljoonaa euroa (269) ja osakehankinnat 28 miljoonaa euroa (16).

- ... Konsernin investoinnit käyttöomaisuuteen:
  - Mobiililiiketoimintaan 98 miljoonaa euroa (133),
  - Kiinteän verkon liiketoimintaan 74 miljoonaa euroa (104), ja
  - Saksan liiketoimintaan 18 miljoonaa euroa (25).
- ... Mobiililiiketoiminnan investointeihin sisältyi puhelin-yhtiöiltä lunastettuja GSM-verkkojen rahoitussopimuksia 28 miljoonaa euroa (50).

... Rahoitusasema

Luottoluokituslaitos Moody's Investor Services laski 13. 3. 2003 konsernin luottoluokituksen aikaisemmasta tasosta A3 (review for downgrade) tasolle Baa2 (Stable).

... Luottoluokituslaitos Standard & Poor's laski Elisan pitkien lainojen luottoluokitusta kahdesti: 17. 4. 2003 A- -tasosta BBB+ -tasolle (negative) ja 23. 12. 2003 BBB+ -tasosta BBB -tasolle (stable). Standard & Poor's piti lyhyiden lainojen luokituksen entisellään tasolla A-2.

- ... Konserni sopi 16. 6. 2003 viisivuotisesta 170 miljoonan euron syndikoidusta lainasta. Lainajärjestely on komittoitu luottoliemi, ja se on tarkoitettu yrityksen käyttöpääoman tarpeisiin korvaten marraskuussa 1998 allekirjoitetun vastaavan järjestelyn.
- ... Konsernin rahoitusasema ja likviditeetti vahvistuivat. Nettovelka oli vuoden 2003 lopussa 654 miljoonaa euroa (757 vuoden 2002 lopussa). Konsernin gearing oli 87,5 prosenttia (vuoden 2002 lopussa 94,8 prosenttia) ja omavaraisuusaste oli 40,4 prosenttia (vuoden 2002 lopussa 38,3 prosenttia). Vuoden 2003 konsernirahoituslaskelman mukainen kassavirta investointien jälkeen oli 105 miljoonaa euroa (89).

... Elisan siirtyminen IAS/IFRS-tilinpäätökseen

Elisassa aloitettiin valmistautuminen IAS/IFRS-tilinpäätökseen vuonna 2002. Vuoden 2003 aikana selvitettiin uuden laskentakäytännön muutosten vaikutuksia. Laskentaperiaatteiden muutosten arvioidaan tämän hetkisen käsityksen valossa vaikuttavan konsernissa lähinnä konserniliikearvon, rahoitusleasingsovimusten sekä eläkkeiden käsittelyyn. Elisa siirtyy noudattamaan tilinpäätöksessään IAS/IFRS-standardeja (International Financial Reporting Standards) vuoden 2005 alusta lähtien. Ensimmäinen IAS/IFRS:n mukainen osavuositarkastus julkaistaan tammi-maaliskuulta 2005.

Osake

- Yhtiön kokonaisosakemäärä oli 138 011 757 kappaletta, ja markkina-arvo 31. 12. 2003 oli 1 455 miljoonaa euroa.
- ... Yhtiön A-osakkeita vaihdettiin Helsingin Arvopaperipörssissä vuonna 2003 kaikkiaan 87,9 miljoonaa kappaletta 670 miljoonan euron kokonaishintaan. Vaihto oli 64,0 prosenttia ulkona olevien A-osakkeiden määrästä.
- ... Elisa Oyj:n vuoden 2000 A-optio-oikeuksien määrä oli 3 600 000 kappaletta ja vuoden 2000 B-optio-oikeuksien määrä 3 600 000 kappaletta. Optioiden markkina-arvo oli vuoden lopussa 2,2 miljoonaa euroa.
- ... 31. 12. 2003 poistui HPY:n tutkimussäätiön oikeus muuntaa Elisa Oyj:n A-osakkeita B-osakkeiksi yhtiöjärjestykseen otetun aikamäärän perusteella. Elisa Oyj:llä voi jatkossa yhtiöjärjestyksen mukaan olla ainoastaan A-osakkeita.

--- Hallituksen valtuudet

Yhtiökokous valtuutti hallituksen vuoden kuluessa yhtiökokouksesta lukien päättämään osakepääoman korottamisesta yhdellä tai useammalla uusmerkinnällä, päättämään vaihtovelkakirjalainan ottamisesta ja/tai optio-oikeuksien antamisesta siten, että uusmerkinnässä merkittävien, vaihtovelkakirjoja vastaan vaihdettavien ja optio-oikeuksien nojalla merkittävien uusien osakkeiden yhteenlaskettu määrä saa olla enintään 27,6 miljoonaa kappaletta, ja yhtiön osakepääoma voi korottua yhteensä enintään 13,8 miljoonalla eurolla. Valtuutus vastaa enimmillään 20 prosenttia yhtiön äänistä ja osakkeista. Hallitus ei ole käyttänyt edellä mainittuja valtuuksia.

--- Yhtiön hallituksella ei ole voimassa olevaa valtuutusta hankkia tai luovuttaa omia osakkeita.

--- Omat osakkeet

Tytäryhtiöiden omistuksessa olevien Elisa Oyj:n A-osakkeiden kokonaismäärä oli 781 563 kappaletta (vuoden 2002 lopussa 781 563), osakkeiden nimellisarvo oli yhteensä 390 781,50 euroa ja osuus osakepääomasta ja äänistä oli 0,57 prosenttia. Näiden omien osakkeiden kirjanpitoarvo on aiemmin vähennetty konsernin voitonjakokelpoisista varoista.

--- Lisäksi konsernin eläkesäätiöiden omistuksessa oli A-osakkeita 722 363 kappaletta (vuoden 2002 lopussa 1 575 463).

--- Merkittävät oikeudelliset asiat

Osakeyhtiölain 14. luvun 19 §:n mukainen lunastusmenettely Oy Radiolinja Ab:n vähemmistöosakkeista on kesken käräjäoikeudessa noin 4 700 osakkeen osalta. Päätöksessään 29.5.2001 välimiesoikeus vahvisti lunastusoikeuden ja päätti Radiolinjan osakkeiden lunastushinnaksi 47 000 markkaa (7 905 euroa) osakkeelta. Elisa Oyj:n vaatimus lunastushinnaksi on 29 000 markkaa (4 877 euroa) osakkeelta ja merkittävimmän vastaajan vaatimus on 68 000 markkaa (11 437 euroa) osakkeelta. Hovioikeus on 11.2.2003 antanut hylkävään päätöksen Radiolinjan yhtiökokouspäätöksen moitekanneasiassa. Vastaajat ovat saaneet Korkeimmalta Oikeudelta valitusluvan asiassa.

--- Radiolinja Origo Oy ja TeliaSonera Mobile Networks Ab ovat vuonna 2002 aloitetussa välimiesmenettelyssä vaatineet toisiltaan vahingonkorvauksia osapuolten väliseen palveluoperaattorisopimukseen liittyen. Osapuolet ovat sopineet kiistan tammikuussa 2004.

--- Viestintävirastossa ja Kilpailuvirastossa on vireillä yllä selvitetyin lisäksi muitakin kilpailu- ja telelainsäädäntöön liittyviä Elisa-konsernin yhtiöitä koskevia tutkimuksia ja selvityksiä liittyen

mm. palveluiden ja verkkotuotteiden hinnoitteluun. Elisa-konserniin kuuluvat yhtiöt ovat lisäksi liiketoimintansa puitteissa osapuolina muissakin riidoissa ja oikeudenkäynneissä sekä viranomaismenettelyissä, joiden tulosten ei arvioida vaikuttavan merkittävästi Elisa-konsernin taloudelliseen asemaan tai liiketoiminnan tulokseen.

--- Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Elisa Oyj uudisti tammikuussa rakennettaan. Kotimaan ydinliiketoimintaa koskeva uusi organisaatio muodostuu kolmesta yksiköstä: Asiakkaat, Tuotteet ja Verkot. Konsernin tulos raportoidaan jatkossakin entisen käytännön mukaisesti eli mobiili- ja kiinteän verkon liiketoiminta, Saksan liiketoiminta ja muut.

--- Tehdyn strategiapäätöksen mukaan Saksan liiketoiminta ei ole Elisa-konsernin ydinliiketoimintaa. Konserni on käynnistänyt toimenpiteet Saksan liiketoiminnan myymiseksi.

--- Tulevaisuuden näkymät

Suomen telekommunikaatiomarkkinan kasvun arvioidaan jatkuvan hitaana ja kilpailutilanteen pysyvän haastavana. Elisan markkina-asemassa ei odoteta tapahtuvan muutoksia.

--- Vuoden 2004 vertailukelpoisen liikevaihdon arvioidaan olevan edellisen vuoden tasolla ja toiminnallisen tuloksen paranevan. Liiketoiminnan uudelleenjärjestelyyn liittyvän kustannussäästö-ohjelman vaikutus alkaa näkyä merkittävämmiin toisesta neljänneksestä alkaen.

--- Investoinnit ovat enintään 15 prosenttia liikevaihdosta, ja kassavirran arvioidaan olevan positiivinen.

Tuloslaskelma

... 19

1000 euroa	Liite	1. 1.–31. 12. 2003...Konserni	1. 1.–31. 12. 2002...Konserni	1. 1.–31. 12. 2003...Emoyhtiö	1. 1.–31. 12. 2002...Emoyhtiö
... Liikevaihto	1	1 538 186	1 563 073	35 462	37 137
Liiketoiminnan muut tuotot	2	33 898	91 393	10 811	19 565
Materiaalit ja palvelut	3	-580 712	-698 197	-246	-600
Henkilöstökulut	4	-373 332	-379 504	-32 222	-27 070
Poistot ja arvonalentumiset	5	-418 307	-381 511	-9 064	-12 474
Liiketoiminnan muut kulut		-233 382	-243 738	-48 438	-54 892
...		.....	.....	.....	.....
		-1 605 733	-1 702 950	-89 970	-95 036
... Liikevoitto		-33 649	-48 484	-43 697	-38 334
Rahoitustuotot ja -kulut	6				
Osuus osakkuusyritysten tuloksista		-312	-5 321		
Muut rahoitustuotot ja -kulut		-39 620	-49 311	-40 076	-45 099
Sijoitusten arvonalentumiset				-292 775	
...		.....	.....	.....	.....
		-39 932	-54 632	-332 851	-45 099
... Voitto ennen satunnaisia eriä		-73 581	-103 116	-376 548	-83 433
Satunnaiset erät	7		3 171	176 976	13 176
... Voitto satunnaisten erien jälkeen		-73 581	-99 945	-199 572	-70 257
Tilinpäätössiirrot	8			1 884	-1 884
Tuloverot	9	59 712	2 985	18	22 945
Vähemmistön osuus		-2 636	26 084		
...		.....	.....	.....	.....
... Tilikauden voitto		-16 505	-70 876	-197 670	-49 196
...		.....	.....	.....	.....

1000 euroa	Liite	31.12. 2003...Konserni	31.12. 2002...Konserni	31.12. 2003...Emoyhtiö	31.12. 2002...Emoyhtiö
VASTAAVAA					
... Pysyvät vastaavat					
Aineettomat hyödykkeet	10	64 240	76 721	2 883	4 893
Konserniliikearvo	10	459 512	582 767		
Aineelliset hyödykkeet	10	856 408	962 091	29 521	37 639
Osuudet osakkuusyrityksissä	11	19 988	21 074		
Muut sijoitukset	11	12 074	12 745	1 764 807	1 815 628
...		.....	.....	.....	.....
		1 412 222	1 655 398	1 797 211	1 858 160
... Vaihtuvat vastaavat					
Vaihto-omaisuus	12	15 910	20 669		
Laskennallinen verosaaminen	17	81 926	14 394		
Pitkäaikaiset saamiset	13	3 010	7 310	80 617	136 391
Lyhytaikaiset saamiset	14	349 341	326 790	325 341	273 246
Rahoitusarvopaperit		6 480	2 658	4 989	12 287
Rahat ja pankkisaamiset		60 815	71 027	8 864	19 972
...		.....	.....	.....	.....
		517 482	442 848	419 811	441 896
...		1 929 704	2 098 246	2 217 022	2 300 056
...		.....	.....	.....	.....
VASTATTAVAA					
... Oma pääoma					
Osakepääoma	15	69 006	69 006	69 006	69 006
Ylikurssirahasto		516 672	516 672	516 672	516 672
Vararahasto		3 382	3 382	3 382	3 382
Edellisten tilikausien voitto		126 546	197 558	514 095	563 291
Tilikauden voitto		-16 505	-70 876	-197 670	-49 196
...		.....	.....	.....	.....
		699 101	715 742	905 485	1 103 155
... Vähemmistöosuus					
		77 354	83 484		
... Tilinpäätössiirtojen kertymä					
					1 884
... Pakolliset varaukset					
	16	51 574	71 495	8 334	
... Vieras pääoma					
Pitkäaikainen vieras pääoma	19	616 500	714 967	551 112	651 112
Lyhytaikainen vieras pääoma	20	485 175	512 558	752 091	543 905
...		.....	.....	.....	.....
		1 101 675	1 227 525	1 303 203	1 195 017
...		1 929 704	2 098 246	2 217 022	2 300 056
...		.....	.....	.....	.....

Rahoituslaskelma

...21

1000 euroa	1. 1.–31. 12. 2003...Konserni	1. 1.–31. 12. 2002...Konserni	1. 1.–31. 12. 2003...Emoyhtiö	1. 1.–31. 12. 2002...Emoyhtiö
... Liiketoiminnan rahavirta				
Tilikauden tulos	-16 505	-70 876	-197 670	-49 196
Oikaisut:				
Poistot ja arvonalentumiset	418 307	381 511	7 180	14 358
Sijoitusten ja rahoitusarvopaperien arvonalentumiset		809	292 775	
Liiketoiminnan myyntivoitot/-tappiot	-1 053	-48 067		
Käyttöomaisuuden ja osakkeiden myyntivoitot/-tappiot	-2 295	-5 065	1 321	-4 936
Kulukirjaus GSM-verkon vuokravastuusta		69 664		
Muut oikaisut	3 973	-20 410	-772	28 094
Laskennallisen verovelan/-saamisen muutos	-67 532	-33 452		
Käyttöpääoman muutos ja muut erät	-30 094	31 372	-14 216	-82 409
...	.....	.....	.....	.....
	321 306	376 362	286 288	-44 893
... Liiketoiminnan rahavirta	304 801	305 486	88 618	-94 089
... Investointien rahavirta				
Investoinnit käyttöomaisuuteen	-193 762	-268 682	-3 204	-3 508
Käyttöomaisuuden myynti	5 032	5 865	3 092	5 776
Investoinnit osakkeisiin	-27 729	-6 837	-44 395	-75 709
Osakkeiden ja liiketoiminnan myynti	16 227	53 064	13 137	12 263
Muut sijoitukset	804	248	100	
...	.....	.....	.....	.....
... Investointien rahavirta	-199 428	-216 342	-31 270	-61 178
... Rahavirta investointien jälkeen	105 373	89 144	57 348	-155 267
... Rahoituksen rahavirta				
Korollisten saamisten muutos	-17 614	-7 749	23 826	-82 524
Pitkäaikaisten velkojen muutos	-96 517	74 501	-51 800	44 203
Lyhytaikaisten velkojen muutos	11 958	-208 657	-40 551	221 518
Maksetut osingot	-1 841	-3 899		
Omien osakkeiden myynti		18 168		
...	.....	.....	.....	.....
... Rahoituksen rahavirta	-104 014	-127 636	-68 525	183 197
... Rahavarojen muutos	1 359	-38 492	-11 177	27 930
Rahavarat tilikauden alussa	65 936	104 428	25 030	40 924
Fuusiossa/liiketoimintasiirrossa siirtyneet rahavarat				-43 824
... Rahavarat tilikauden lopussa	67 295	65 936 ¹⁾	13 853	25 030 ¹⁾
...	.....	.....	.....	.....

¹⁾ Vuoden 2002 rahoituslaskelman rahavarojen raportointi on muutettu vastaamaan vuoden 2003 raportointitapaa.

Elisa Oyj, kotipaikka Helsinki, on Elisa Oyj -konsernin emoyhtiö. Elisa Oyj:n konsernitilinpäätös 31.12.2003 on nähtävissä osoitteessa Kutomotie 18, Helsinki.

.. Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

... Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätös käsittää emoyhtiö Elisa Oyj:n sekä ne tytäryhtiöt, joissa emoyhtiöllä on suoraan tai välillisesti kirjanpitolain 1. luvun 6 §:n mukainen määräysvalta. Osakkuusyrittäjinä yhdistellään ne omistusyhteisyydet, joissa konserniyhtiöllä on huomattava vaikutusvalta liiketoiminnan ja rahoituksen johtamisessa, mutta jotka eivät kuulu konserniin.

... Tytäryhtiöt yhdistellään pääsääntöisesti osakkeiden hankintakuukaudesta alkaen. Osakkuusyrittäykset yhdistellään pääsääntöisesti sen ajankohdan mukaan, jolloin yrityksestä on tullut osakkuusyrittäys. Vastaavasti myydyt yhtiöt yhdistellään myyntihetken saakka.

... Yhdistelemättä jätetään ne konserni- ja osakkuusyrittäykset, joilla ei tilikauden aikana ole ollut toimintaa ja joiden yhdisteleminen on tarpeetonta oikean ja riittävän kuvan antamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

... Yhdistelyperiaatteet

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, vaihto-omaisuushyödykkeiden sisäiset katteet, sisäiset saamiset ja velat sekä sisäinen voitonjako eliminoidaan. Käyttöomaisuuteen sisältyvä sisäinen kate eliminoidaan olennaisilta osiltaan.

... Konserniyhtiöiden keskinäisen osakeomistuksen eliminoinnissa käytetään hankintamenetelmää. Oman pääoman ylittävä osa tytäryhtiöosakkeiden hankintamenosta, jota ei ole kohdistettu hankituille omaisuuserille, esitetään konserniliikervona.

... Osakkuusyrittäykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

... Vähemmistön osuus erotetaan konsernituloksesta sekä konsernin omasta pääomasta ja se esitetään tuloslaskelmassa ja taseessa omana eräänään.

... Ulkomaisten tytäryhtiöiden tuloslaskelmat muutetaan euroiksi Euroopan keskuspankin (EKP) ilmoittamaan kuukausikohtaiseen keskikurssiin ja taseet tilinpäätöspäivän keskikurssiin. Muuntamisessa syntyvät muuntoerot samoin kuin omien pääomien muuntoerot esitetään edellisten tilikausien voittovaroissa.

... Omat osakkeet

Tytäryrittysten ja osakkuusyrittysten omistamat Elisa Oyj:n osakkeet (omat osakkeet) vähennetään konsernin jakokelpoisesta omasta pääomasta. Osakkuusyrittysten omistamat omat osakkeet vähennetään omistusta vastaavalla osuudella.

... Omien osakkeiden myyntihinta ja myynnistä aiheutuvat verot kirjataan taseen omiin pääomiin, mistä syystä omien osakkeiden kaupalla ei ole vaikutusta konsernin tilikauden tulokseen.

... Kertaluonteiset erät

Tilinpäätöksessä tietyt tuotto- ja kuluerät on määritelty ns. kertaluonteisiksi eriksi. Näitä ovat olennaiset liiketoiminnan, osakkeiden ja käyttöomaisuuden myyntivoitot sekä käyttöomaisuuden ja konserniliikervon kertaluonteiset lisäpoistot ja arvonalentumiset. Tuotto- tai kuluerän määrittely kertaluonteiseksi perustuu johdon arvioon.

... Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Konsernin ja emoyhtiön rahoituslaskelman raportointitapaa on muutettu edelliseen vuoteen verrattuna siten, että sidotut vakuustalletukset on esitetty korollisissa saamisissa. Aiemmin em. erät ovat sisältyneet rahavaroihin (7,7 milj. euroa vuoden 2002 lopussa). Edellisen vuoden rahoituslaskelmat on muutettu vastaamaan uutta raportointitapaa. Konsernin ja emoyhtiön edellisen vuoden taseita ei ole tältä osin muutettu.

... Vertailukelpoisuus edelliseen vuoteen

Vertailukelpoisuudessa edelliseen vuoteen tulee huomioida seuraavat kertaluonteiset erät:

... Konserni

Vuoden 2003 tilinpäätökseen sisältyi seuraavia kertaluonteisia eriä:

- Kuluihin sisältyi kotimaan liiketoimintojen uudelleenjärjestelyjä varten tehty 17 milj. euron kuluvaraus ja 5 milj. euron eläkevarauksen lisäys.
  - Saksan liiketoimintojen konserniliikervosta tehtiin 88 milj. euron arvonalennus ja käyttöomaisuudesta 6 milj. euron arvonalennus.
  - Saksan liiketoiminnan arvonalennuksista kirjattiin 89 milj. euron verosaaminen.
- ... Edelliseen vuoteen sisältyi seuraavia kertaluonteisia eriä:
- Liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältyi myyntivoittoa 73 milj. euroa.

- GSM-verkon vuokravastuusta tehtiin 77 milj. euron kerta-luonteinen kulukirjaus. Kulut esitettiin tuloslaskelmassa ulkopuolisten palvelujen ryhmässä ja käsiteltiin taseessa pakollisissa varauksissa.
- Käyttöomaisuudesta kirjattiin lisäpoistoja 67 milj. euroa ja konserniliiketarvosta kirjattiin arvonalentumista 4 milj. euroa.

... Emoyhtiö

- Liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältyi vuonna 2003 käyttöomaisuuden ja saamisten myyntitappioita 1,4 milj. euroa, edellisvuonna vastaavat myyntivoitot olivat 5 milj. euroa.
- Kuluihin sisältyi kotimaan liiketoimintojen uudelleenjärjestelyä ja eläkkeitä varten tehty 7,5 milj. euron kuluvaraus.
- Emoyhtiö osti vuonna 2003 tytäryhtiöltään FMS Dravit Asset Management GmbH:lta sen tytäryhtiön Elisa Kommunikation GmbH:n koko osakekannan 207 milj. euron kauppahinnalla. Ensinnä mainitun yhtiön osakkeiden hankintamenosta tehtiin 111,2 milj. euron arvonalennus. Elisa Kommunikation GmbH:n osakkeiden hankintamenosta tehtiin 181,6 milj. euron arvonalennus.

... Liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot

Asiakailta laskutettavat ja muille puhelinyhtiöille sellaisenaan tilitettävät yhdysliikennemaksut esitetään myyntituottojen vähennyseränä (KILA 995/1325).

- ... Liiketoiminnan muissa tuotoissa esitetään liiketoiminnan, osakkeiden ja käyttöomaisuuden myyntivoitot, saadut avustukset sekä huoneistojen vuokratuotot.
- ... Konserniyhtiöissä myynti tuloutetaan pääsääntöisesti suoritteiden luovuttamishetkellä. Poikkeuksena ovat eräiden konserniyhtiöiden pitkäaikaiset projektit, jotka tuloutetaan pääasiassa valmistusasteen perusteella.

... Vaihto-omaisuuden arvostusperiaatteet

Vaihto-omaisuus arvostetaan muuttuviin menoihin, hankintahintaan tai sitä alempaan todennäköiseen luovutus- tai jälleenhankintahintaan. Vaihto-omaisuuden hinnoittelussa käytetään painotettua keskihintaa.

... Valuuttamääräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tilikauden aikana tapahtumapäivän kurssiin. Tilikauden päättymispäivänä ulkomaanrahan määräiset tase-erät arvostetaan EKP:n ilmoittamaan tilinpäätöspäivän keskurssiin.

... Johdannaissopimukset

Johdannaissopimuksia voidaan käyttää valuutta- ja korkoriskien hallintaan.

- ... Valuuttariskeiltä suojautumiseen tarkoitetut avoinna olevat johdannaissopimukset arvostetaan tilinpäätöksessä markkina-arvoon ja kirjataan tulosvaikutteisesti, lukuun ottamatta kassavirtaan liittyviä termiinisopimuksia, jotka kirjataan tulosvaikutteisesti kassavirran toteutuessa. Valuuttakurssierot kirjataan myynnin tai ostojen oikaisueriin tai rahoituksen kurssieroihin suojauskohteesta riippuen. Valuuttatermiinien korkoero, mikäli se on olennainen, jaksotetaan sopimuksen voimassaoloajalle ja jaksotettu osuus kirjataan korkotuottoihin tai -kuluihin.
- ... Korkojohdannaissopimukset arvostetaan tilinpäätöksessä markkina-arvoon. Korkoriskien hallintaan käytettyjen johdannaisten kassavirrat jaksotetaan sopimuksen voimassaoloajalle ja niillä oikaistaan suojattavan erän korkoja.
- ... Avoinna olevien johdannaissopimusten nimellisarvot ja käypä arvo ilmoitetaan liitetiedoissa vastuina riippumatta siitä, onko nämä käsitelty kirjanpidossa tulosvaikutteisesti.

... Käyttöomaisuus ja konserniliiketarvo

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden kirjanpitoarvona esitetään taseessa hankintameno vähennettynä kertyneillä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja arvonalentumisilla. Itse valmistettu ja rakennettu käyttöomaisuus arvostetaan muuttuviin menoihin.

- ... Vuoden aikana tehdyt arvonalennustestit ovat kohdistuneet lähinnä mobiililiiketoiminnan ja Saksan liiketoiminnan omaisuus-eriin, joihin sisältyy myös merkittävästi liikearvoa. Mobiililiiketoiminnan omaisuuserien kerryttämät rahavirrat on selvitetty kassavirtapohjaisesti diskonttaamalla arvioidut tulevat rahavirrat nykyhetkeen. Selvityksen perusteella arvonalennus-tarvetta mobiililiiketoiminnan omaisuuseristä ei todettu. Saksan liiketoiminnan omaisuuserät on testattu perustuen johdon parhaaseen arvioon liiketoiminnan markkinahinnasta. Testauksen perusteella Saksan liiketoiminnan liikearvosta tehtiin 88 milj. euron arvonalennus ja käyttöomaisuudesta 6 milj. euron arvonalennus.
- ... Tilikauden suunnitelman mukaisten ja kokonaispoistojen erotus emoyhtiön tilinpäätöksessä esitetään tuloslaskelman tilinpää-tössiirroissa ja kertynyt poistoero taseen vastattavien tilinpäättösiirtojen kertymässä. Konsernitiilinpäätöksessä kertynyt poistoero jaetaan omaan pääomaan ja verovelkaan. Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan taloudellisen

käyttöään perusteella tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenusta.

- Konserniliikearvo poistetaan 5–15 vuodessa. Kun on kyse strategisesti tärkeistä omistusosuuksista merkittävässä toimialan yhtiöissä käytetään poistoaikana 10–15 vuotta. Mm. Oy Radiolinja Ab:n, Soon Net Oy:n ja Yomi Oyj:n konserniliikearvo poistetaan 15 vuodessa. Elisa Solutions Oy:n sekä Elisa Kommunikation GmbH -konserniin kuuluvien tytär- ja osakkuusyhtyritysten konserniliikearvo poistetaan 10 vuodessa.
- Yhdistelyssä tytäryhtyritysten ja osakkuusyhtyritysten käyttöomaisuuden poistoajat muutetaan olennaisuuden periaatteen mukaan vastaamaan konsernin noudattamia poistoaikoja.
- Suunnitelman mukaiset poistoajat konsernissa ovat seuraavat:

Konserniliikearvo	5–15 vuotta
Liikearvo	3–5 vuotta
Perustamismenot	5 vuotta
Atk-ohjelmat	3–5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5–10 vuotta
Rakennukset ja rakennelmat	25–50 vuotta
Puhelinkeskukset	8–10 vuotta
GSM-verkko	6–10 vuotta
Kaapeliverkko	10–20 vuotta
Mastorakennelmat	10–25 vuotta
Telepätelaitteet (asiakkaille vuokratut)	3–5 vuotta
Muut koneet ja kalusto	3–5 vuotta

- Uusien radioverkko- ja niihin liittyvien ohjelmistojen poistoaikoja on lyhennetty vuoden 2003 alusta noin kahdella vuodella.
- Konsernissa aiempina vuosina toimeenpantujen osakeantien seurauksena on edellisillä tilikausilla muodostunut konsernireserviä. Osakeantilla on rahoitettu lähinnä tytär- ja osakkuusyhtyritysten hankintoja, jotka ovat kasvattaneet konserniliikearvoa. Asiallisen yhteytensä perusteella tilinpäätöshetken mukainen konsernireservi on vähennetty konserniliikearvosta. Konserniliikearvon poisto on laskettu vähennetystä arvosta.

••• Tutkimus ja tuotekehitys

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot käsitellään vuosikuluna syntymishetken mukaan.

••• Pakolliset varaukset

Vastaiset menot ja menetykset, jotka kohdistuvat päättyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen ja joiden toteutumista pidetään varmana tai todennäköisenä ja joita vastaava tulo ei

ole varma eikä todennäköinen, kirjataan kuluksi tuloslaskelman ao. kuluerään. Taseessa ne esitetään pakollisissa varauksissa silloin, kun niiden täsmällistä määrää tai toteutumisajankohtaa ei tiedetä. Muussa tapauksessa ne esitetään siirtoveltoissa.

••• Eläkekulut

Eläkekulut esitetään noudattaen kunkin maan paikallista lainsäädäntöä.

- Konserniyhtiöiden eläkesitoumukset hoidetaan konsernin eläkesäätiössä taikka eläkevakuutusin eläkevakuutusyhtiöissä. Lisäksi yhtiöillä on omaa suoraa eläkevastuuta pääasiassa varhennetuista määräaikaisista eläkkeistä.
- Konserniyhtiöillä ei ole kuluksi kirjaamatonta eläkesäätiön vastuuvaajasta eikä yhtiöiden omalla vastuulla olevaa kattamatonta eläkevastuuta.

••• Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaisina erinä kirjataan sellaiset tuotot ja kulut, jotka perustuvat tavanomaisesta toiminnasta poikkeaviin kertaluonteisiin ja olennaisiin tapahtumiin.

- Pitkäaikaisten projektien tulotuserperiaatteiden muutos IAS:n mukaiseksi esitettiin vuonna 2002 satunnaisissa erissä.
- Emoyhtiön satunnaisina tuottoina ja kuluina esitetään saadut ja annetut konserniavustukset sekä fuusiovoitot ja -tappiot.

••• Tuloverot

Tilikaudelle kuuluvat tuloverot jaksotetaan ja kirjataan tuloslaskelmaan. Satunnaisiin eriin liittyvät verot vähennetään tuloslaskelmassa satunnaisista eristä.

- Laskennallisen verovelan ja -saamisen muutos merkitään konsernitilinpäätökseen ja lasketaan jaksotuseroista. Emoyhtiön taseeseen laskennallista verovelkaa ja -saamista ei merkitä. Laskennallinen verovelka ja -saaminen lasketaan käyttäen tilinpäätöksen laatimishetken verokantaa. Konsernin laskennalliset verovelat ja -saamiset eritellään taseen liitetiedoissa.
- Kotimaisten konserniyhtiöiden vahvistetuista tappioista kirjataan verosaamia varovaisuuden periaatetta noudattaen. Konsernin strategiapäätöksen mukaan toimenpiteet Saksan liiketoiminnasta luopumiseksi on käynnistetty ja tämän perusteella tehdyistä arvonalennuksista on kirjattu laskennallinen verosaaminen.
- Tytäryhtiöiden omistamien Elisa Oyj:n osakkeiden (omat osakkeet) myynnistä syntyvät verovaiikutukset huomioidaan konsernin omassa pääomassa.

... **Vähemmistöosuus**

Suomalaisissa tytäryhtiöissä vähemmistöosuus erotetaan soveltaen kirjanpitolautakunnan 21.2.2000 antamaa yleisohjetta konsernitilinpäätöksen laatimisesta.

- ... Saksan Tropolys -yritysjärjestelyssä vähemmistöosuuden käsittelyssä on noudatettu 31.12.2002 alkaen IAS:n sallimaa menettelyä, minkä seurauksena vuoden 2002 konsernitilinpäätökseen ei muodostunut vähemmistöosuutta.

...

--- Konsernin liikevaihto, käyttökate ja liikevoitto liiketoiminta-alueittain (LTA)

Konserni	Liikevaihto		Käyttökate		Liikevoitto		
	Milj. euroa	2003	2002	2003	2002	2003	2002
...							
Mobiililiiketoiminta	762	739	213	117	72	-68	
Kiinteä verkko	677	735	191	274	73	154	
Saksan liiketoiminta	134	118	4	-27	-134	-73	
Muut toiminnot	132	130	-23	-31	-45	-61	
LTA:in välinen myynti	-167	-159					
...							
Konserni yhteensä	1 538	1 563	385	333	-34	-48	

--- Kertaluonteisilla erillä oikaistut luvut

Konserni	Liikevaihto (oikaistu)		Käyttökate (oikaistu)		Liikevoitto (oikaistu)	
	Milj. euroa	2003	2002	2003	2002	2003
...						
Mobiililiiketoiminta	762	739	215	194	74	60
Kiinteä verkko	677	735	204	213	86	101
Saksan liiketoiminta	134	118	4	-21	-40	-59
Muut toiminnot	132	130	-16	-44	-37	-70
LTA:in välinen myynti	-167	-159				
...						
Yhteensä (oikaistu)	1 538	1 563	407	342	83	32

--- Laadintaperiaatteet:

Konserniyhtymät on ryhmitelty liiketoiminta-alueisiin pääasiallisen toiminnan perusteella.

Sisäinen myynti

- Liiketoiminta-alueen sisäinen myynti on vähennetty ao. liiketoiminta-alueen liikevaihdosta.
- Liiketoiminta-alueiden välinen myynti on vähennetty liiketoiminta-alueiden yhteenlasketusta liikevaihdosta.

Konsernikirjaukset

- Konsernin sisäiset katteet on eliminoitu liiketoiminta-alueiden tuloksista.
- Konserniliikearvon poisto on kohdistettu liiketoiminta-alueille.

--- Kertaluonteiset erät:

	2003	2002
...		
Liiketoiminnan, osakkeiden ja käyttöomaisuuden myyntivoitot		73
Uudelleenjärjestely- ja eläkevaraus	-22	
Kulukirjaus GSM-verkon vuokravastuusta		-77
GSM-verkkojen alaskirjaukset		-51
Citypuhelin- ja merikaapeliverkkojen alaskirjaukset		-8
Muut kotimaan alaskirjaukset		-4
Mäkitorppa GmbH:n alasajokulut		-8
Muut Saksan liiketoiminnan alaskirjaukset	-94	-5
Yhteensä kertaluonteiset erät	-116	-80
Vaikutus käyttökatteessa	-22	-9
Vaikutus liikevoitossa	-116	-80
Vaikutus tuloksessa ennen satunnaiseriä	-116	-80

1000 euroa	2003...Konserni	2002...Konserni	2003...Emoyhtiö	2002...Emoyhtiö
... 1. Myyntituotot ja liikevaihto				
Myyntituotot	1 601 617	1 631 162	35 462	37 137
Yhdysliikennemaksut ja muut oikaisuerät	-63 431	-68 089		
...	.....	.....	.....	.....
Liikevaihto	1 538 186	1 563 073	35 462	37 137
Maantieteellinen jakauma				
Suomi	1 299 117	1 350 466	35 287	36 595
Muu Eurooppa	222 911	200 875	175	542
Amerikka	8 993	4 213		
Aasia	5 329	5 943		
Australia	797	725		
Afrikka	1 039	851		
...	.....	.....	.....	.....
Yhteensä	1 538 186	1 563 073	35 462	37 137

Valmistusasteen perusteella tuloutetaan pitkäaikaisia projekteja, joita on pääasiassa Comptel Oyj:llä.

Valmistusasteen mukaan tuotoksi kirjattu liikevaihto oli 16 milj. euroa (16 milj. euroa v. 2002).

... 2. Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muihin tuottoihin kirjattiin pääasiassa huoneistojen vuokratuottoja, avustuksia ja myyntivoittoja.

Liiketoiminnan muihin tuottoihin ei sisällynyt olennaisia kertaluonteisia eriä.

Edellisenä vuonna konsernissa liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältyi kertaluonteisia eriä 73 milj. euroa.

... 3. Materiaalit ja palvelut

Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	28 550	52 245	3	180
Varastojen muutos	2 934	6 420		
...	.....	.....	.....	.....
	31 484	58 665	3	180
Ulkopuoliset palvelut				
Radiolinjan käyttöoikeus-, ylläpito- ja yhteysmaksut	380 109	383 841		
Kulukirjaus GSM-verkon vuokravastuusta		69 664		
Muut ulkopuoliset palvelut	169 119	186 027	244	420
...	.....	.....	.....	.....
	549 228	639 532	244	420
...	.....	.....	.....	.....
Yhteensä	580 712	698 197	247	600

1000 euroa	2003...Konserni	2002...Konserni	2003...Emoyhtiö	2002...Emoyhtiö
... 4. Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	286 546	299 758	19 106	16 012
Eläkekulut	67 568	62 152	12 028	9 816
Muut henkilösivukulut	23 983	24 370	1 381	1 242
...	.....	.....	.....	.....
Henkilöstömenot yhteensä	378 097	386 280	32 515	27 070
 Käyttöomaisuuteen aktivoidut henkilöstömenot				
Aktivoidut palkat	-3 309	-4 644	-173	
Aktivoidut eläkemenot	-741	-557	-33	
Aktivoidut muut henkilösivumenot	-715	-1 575	-87	
...	.....	.....	.....	.....
Aktivoinnit yhteensä	-4 765	-6 776	-293	
...	.....	.....	.....	.....
Henkilöstökulut tuloslaskelmassa yhteensä	373 332	379 504	32 222	27 070
 Johdon palkat ja palkkiot				
Toimitusjohtajat sekä toimitusjohtajien sijaiset	7 911	7 595		
Hallitusten jäsenet sekä varajäsenet	362	456	174	191
Hallintoneuvostojen jäsenet sekä varajäsenet	5			
 Toimitusjohtajien eläkesitoumukset				
Konserniin kuuluvien yritysten toimitusjohtajien eläkeiäksi on sovittu 60–65 vuotta.				
 Konsernin ja emoyrityksen henkilöstö keskimäärin	7 172	8 115	317	361
 Konsernin henkilömäärät liiketoiminta-alueittain				
	Henkilöstö (vuoden lopussa)			
	2003	2002		
Mobiililiiketoiminta	1 577	1 741		
Kiinteään verkon liiketoiminta	3 472	3 482		
Saksan liiketoiminta	426	675		
Muut toiminnot	1 208	1 470		
...	.....	.....		
Konserni yhteensä	6 683	7 368		

Henkilömäärään lasketaan mukaan vakinaisessa ja määräaikaisessa työsuhteessa olevat henkilöt sekä tuntityöntekijät kokopäiväisiksi muutettuna.

1000 euroa	2003...Konserni	2002...Konserni	2003...Emoyhtiö	2002...Emoyhtiö
... 5. Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset				
aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	273 200	322 327	9 064	12 474
Konserniliikearvon poisto ja arvonalentuminen	145 107	59 184		
...	.....	.....	.....	.....
Yhteensä	418 307	381 511	9 064	12 474

Tase-eräkohtainen erittely poistoista sisältyy kohtaan Pysyvät vastaavat.

... 6. Rahoitustuotot ja -kulut
Osuus osakkuusyritysten tuloksista

Osakkuusyritysten tulososuuksista	100	-4 516		
Osakkuusyritysten konserniliikearvon poisto	-412	-805		
...	.....	.....		
Yhteensä	-312	-5 321		

Osinkotuotot

Saman konsernin yrityksiltä			790	2 602
Osakkuusyrityksiltä			116	107
Muilta	305	137	15	4
Yhtiöveronhyvitykset	168	56	377	1 107
...	.....	.....	.....	.....
	473	193	1 298	3 820

Muut korko- ja rahoitustuotot

Saman konsernin yrityksiltä			5 047	4 804
Muilta	5 572	8 498	973	2 122
...	.....	.....	.....	.....
	5 572	8 498	6 020	6 926
...	.....	.....	.....	.....
Korko- ja muut rahoitustuotot yhteensä	6 045	8 691	7 318	10 746
...	.....	.....	.....	.....
Rahoitusarvopaperien arvonalentumiset		-809		

Korkokulut ja muut rahoituskulut

Saman konsernin yrityksille			-7 904	-9 489
Muille	-45 665	-57 193	-39 490	-46 356
...	.....	.....	.....	.....
Korko- ja muut rahoituskulut yhteensä	-45 665	-57 193	-47 394	-55 845
...	.....	.....	.....	.....
Muut rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-39 620	-49 311	-40 076	-45 099
...	.....	.....	.....	.....
Sijoitusten arvonalentumiset			-292 775	
...	.....	.....	.....	.....
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-39 932	-54 632	-332 851	-45 099

1000 euroa	2003...Konserni	2002...Konserni	2003...Emoyhtiö	2002...Emoyhtiö
... 7. Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot		4 467		
Fuusiovoitto				1 888
Konserniavustukset			176 977	105 320
Satunnaiset kulut				
Fuusiotappio				-49 663
Konserniavustukset				-19 400
Tuloverot satunnaisista eristä		-1 296		-24 969
...	.....	.....	.....	.....
Yhteensä		3 171	176 977	13 176

... 8. Tilinpäätössiirrot

Poistoeron muutos			1 884	-1 884
-------------------	--	--	-------	--------

... 9. Tuloverot

Tuloverot tilikaudelta	7 160	43 936		-22 898
Tuloverot aikaisemmilta tilikausilta	660	71	-18	-47
Laskennallisen verovelan /-saamisen muutos	-67 532	-46 992		
...	.....	.....	.....	.....
Yhteensä	-59 712	-2 985	-18	-22 945

... 10. Pysyvät vastaavat/Aineettomat hyödykkeet, Konserniliikearvo, Aineelliset hyödykkeet ¹⁾

1000 euroa	KONSERNI						Konserni- liikearvo
	Aineettomat hyödykkeet						
	Perustamis- menot	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Ennako- maksut	Muut pitkä- vaikuteiset menot	Yhteensä	
...	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
Hankintameno 1. 1.	30 260	32 752	10 153	1 239	135 316	209 720	744 625
Lisäykset		1 868	1 831	41	21 313	25 053	26 154
Myynnit							
Vähennykset	-27 498	-3 904	-1 544	-86	-15 901	-48 933	-4 302
Siirrot erien välillä		726		-1 191	5 403	4 938	
...	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
Hankintameno 31. 12.	2 762	31 442	10 440	3	146 131	190 778	766 477
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1. 1.	29 572	21 588	3 778		78 061	132 999	161 858
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-27 472	-3 194	-990		-13 851	-45 507	
Tilikauden poisto	662	4 685	3 024		26 520	34 891	56 833
Arvonalentumiset					4 155	4 155	88 274
...	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
Kertyneet poistot 31. 12.	2 762	23 079	5 812		94 885	126 538	306 965
...	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
Kirjanpitoarvo 31. 12.		8 363	4 628	3	51 246	64 240	459 512

KONSERNI

1000 euroa	Aineelliset hyödykkeet				Ennakkomaksut ja kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Telelaitteet koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet		
...	.....	.....	.....	.....	.....	.....
Hankintameno 1.1.	23 023	291 595	1 622 262	42 078	62 150	2 041 108
Lisäykset	423	15 540	149 600	657	2 489	168 709
Myynnit	-153	-1 886	-1 003			-3 042
Vähennykset	-2 384	-27 877	-107 865	-7 243	-3 483	-148 852
Siirrot erien välillä		823	23 981	-3	-29 739	-4 938
...	.....	.....	.....	.....	.....	.....
Hankintameno 31.12.	20 909	278 195	1 686 975	35 489	31 417	2 052 985
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.		108 147	938 669	32 201		1 079 017
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		-17 725	-94 798	-4 071		-116 594
Tilikauden poisto		12 919	198 183	2 992		214 094
Arvonalentumiset			20 060			20 060
...	.....	.....	.....	.....	.....	.....
Kertyneet poistot 31.12.		103 341	1 062 114	31 122		1 196 577
...	.....	.....	.....	.....	.....	.....
Kirjanpitoarvo 31.12.	20 909	174 854	624 861	4 367	31 417	856 408
...	.....	.....	.....	.....	.....	.....
Tuotannon koneiden ja laitteiden (televerkko) kirjanpitoarvo 31.12.			532 032			

¹⁾ Hankintamenoihin sisältyvät lähinnä ne käyttöomaisuushyödykkeet, joiden hankintamenoja ei ole kokonaan kirjattu suunnitelman mukaisina poistoina kuluksi.

... 10. Pysyvät vastaavat/Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

EMOYHTIÖ	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet			Yhteensä
	Muut pitkävaikutteiset menot	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	
1000 euroa						
...	.....	.....	.....	.....	.....	.....
Hankintameno 1.1.	11 126	1 205	50 347	26 752	1	78 305
Lisäykset	447		362	600	1 796	2 758
Vähennykset	-4 073		-5 587	-18 101		-23 688
...	.....	.....	.....	.....	.....	.....
Hankintameno 31.12.	7 500	1 205	45 122	9 251	1 797	57 375
Kertyneet poistot 1.1.	6 233		21 963	18 703		40 666
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-4 073		-1 963	-17 456		-19 419
Tilikauden poisto	2 457		1 819	4 788		6 607
...	.....	.....	.....	.....	.....	.....
Kertyneet poistot 31.12.	4 617		21 819	6 035		27 854
...	.....	.....	.....	.....	.....	.....
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 883	1 205	23 303	3 216	1 797	29 521

... 11. Sijoitukset

KONSERNI	Osuudet Osakkuus- yritykset	Osakkeet Muut yritykset	Saamiset Osakkuus- yritykset	Saamiset Muut yritykset	Yhteensä
1000 euroa					
...	.....	.....	.....	.....	.....
Hankintameno 1. 1. ¹⁾	21 074	10 701		2 044	33 819
Lisäykset	816	2 817	110	11	3 754
Myyntit/vähennykset	-1 902	-2 684		-925	-5 511
...	.....	.....	.....	.....	.....
Hankintameno 31. 12.	19 988	10 834	110	1 130	32 062
...	.....	.....	.....	.....	.....
Kirjanpitoarvo 31. 12.	19 988	10 834	110	1 130	32 062

¹⁾ Osakkuusyritysosuuksien ja -saamisten hankintamenoa on käytetty niiden kirjanpitoarvoa 1. 1. 2003.

EMOYHTIÖ	Osakkeet Konserni- yritykset	Osakkuus- yritykset	Muut yritykset	Saamiset Konserni- yritykset	Yhteensä
1000 euroa					
...	.....	.....	.....	.....	.....
Hankintameno 1. 1.	1 830 951	5 405	1 963	12 000	1 850 319
Siirrot erien välillä	-245		245		
Lisäykset	275 653		2 510		278 163
Myyntit/vähennykset	-35 864			-100	-35 964
...	.....	.....	.....	.....	.....
Hankintameno 31. 12.	2 070 495	5 405	4 718	11 900	2 092 518
Arvon alentumiset 1. 1.	-34 691				-34 691
Muutos	-292 775		-245		-293 020
...	.....	.....	.....	.....	.....
Arvon alentumiset 31. 12.	-327 466		-245		-327 711
...	.....	.....	.....	.....	.....
Kirjanpitoarvo 31. 12.	1 743 029	5 405	4 473	11 900	1 764 807

Julkisesti noteerattujen osakkeiden (Comptel ja Yomi) jälleenhankintahinta 31. 12. 2003 oli 100 milj. euroa omistajayhtiöiden kirjanpitoarvoa korkeampi (27 milj. euroa korkeampi 31. 12. 2002).

Konsernin ja emoyhtiön omistusosuudet 31.12.2003

...	Kotipaikka	Konsernin omistus- osuus-%	Emoyhtiön omistus- osuus-% .....
Konserniyritykset			
Oy Arvotel Ab	Helsinki	100%	100%
Comptel Oyj	Helsinki	58%	58%
Oy Probatas Ab	Tampere	35%	0%
Business Tools Oy	Tampere	35%	0%
Comptel Communications Sdn Bhd	Kuala Lumpur	58%	0%
Comptel Communications Inc.	Arlington	58%	0%
Comptel Communications Brasil Limitada	Sao Paulo	58%	0%
Comptel Communications Oy	Helsinki	58%	0%
Comptel PASSAGE Oy	Helsinki	58%	0%
Oy Dianatel Ab	Helsinki	100%	100%
ElisaCom Oy	Helsinki	100%	100%
Elisa Internet Oy	Helsinki	100%	0%
Elisa Solutions Oy	Helsinki	100%	0%
Oy Heltel Ab	Helsinki	100%	0%
Invoicia Oy	Helsinki	100%	0%
Elisa Kommunikation GmbH	Düsseldorf	100%	100%
ChemTel Telekommunikations GmbH Chemnitz	Chemnitz	75%	0%
Tropolys GmbH	Düsseldorf	71%	0%
TROPOLYS Netz GmbH	Dortmund	71%	0%
Jetzt! Kommunikation GmbH & Co.KG	Jena	38%	0%
Jetzt! Beteiligungs GmbH	Jena	38%	0%
pulsaar Gesellschaft für Telekommunikation mbH	Saarbrücken	71%	0%
TeleBeL Gesellschaft für Telekommunikation Bergisches Land mbH	Wuppertal	71%	0%
TeleLev Telekommunikation GmbH	Leverkusen	71%	0%
Tropolys Service GmbH	Dortmund	71%	0%
CNE Gesellschaft für Telekommunikation mbH	Essen	71%	0%
Citykom Münster GmbH Telekommunikationsservice	Münster	71%	0%
meocom Telekommunikation GmbH	Oberhausen	71%	0%
TROPOLYS Asset Management GmbH	Düsseldorf	71%	0%
DDkom – Die Dresdner Telekommunikationsgesellschaft mbH	Dresden	36%	0%
HU-KOM Telekommunikation GmbH	Hanau	71%	0%
Mainova Telekommunikation GmbH	Frankfurt/Main	36%	0%
MAINZ-KOM Telekommunikation GmbH	Mainz	52%	0%
tnp telenet potsdam kommunikationsgesellschaft mbH	Potsdam	71%	0%
Elisa Networks Oy	Helsinki	100%	100%
Elisa Ventures Oy	Helsinki	100%	100%
Estera Oy	Helsinki	100%	64%
Computec Oy	Kouvola	100%	0%
Aretse Oy	Helsinki	100%	0%
JMS Group Oy	Helsinki	100%	0%
Oy Extel-Achterkamer Ab	Helsinki	100%	100%
Oy Extel-Bevaren Ab	Helsinki	100%	100%
Oy Extel-Grenzenloos Ab	Helsinki	100%	100%

...	Kotipaikka	Konsernin omistus- osuus- %	Emoyhtiön omistus- osuus- %
Konserniyritykset (jatkuu)			
Oy Extel-Grinniken Ab	Helsinki	100%	100%
Oy Extel-Grissen Ab	Helsinki	100%	100%
Oy Extel-Noodlottig Ab	Helsinki	100%	100%
Oy Extel-Onbeheerd Ab	Helsinki	100%	100%
Oy Extel-Opstopper Ab	Helsinki	100%	100%
Oy Finnet International Ab	Helsinki	51%	8%
Linet Oy	Helsinki	51%	0%
AS Uninet	Tallinna	51%	0%
LNS Kommunikation AB	Tukholma	51%	0%
Preminet Oy	Helsinki	51%	0%
OOO LNR	Pietari	51%	0%
Fiotele Oy	Jyväskylä	100%	100%
FMS Dravit Asset Management GmbH	Düsseldorf	100%	100%
Lounet Oy	Turku	50%	46%
Förin Puhelin Oy	Turku	50%	0%
Lounet Oy Call Center	Turku	50%	0%
Kiinteistö Oy Paimion Puhelimenkulma	Paimio	39%	0%
Kiinteistö Oy Brahenkartano	Turku	30%	0%
Oy Radiolinja Ab	Espoo	100%	96%
Ecosite Oy	Espoo	100%	0%
Radiolinja Suomi Oy	Espoo	100%	0%
Kamastore Oy	Espoo	100%	0%
Radiolinja Aava Oy	Espoo	100%	0%
Radiolinja Eesti AS	Tallinna	99%	0%
Mobinest Oü	Tallinna	99%	0%
SIA Radiolinja Latvija	Riika	100%	0%
UAB Radiolinja	Vilna	100%	0%
Radiolinja Origo Oy	Espoo	100%	0%
Radiolinja Solutions Oy	Espoo	100%	0%
Kiinteistö Oy Espoon Keilasatama 5	Espoo	100%	0%
Keilalahden Pysäköinti Oy	Espoo	71%	0%
Kiinteistö Oy Raision Luolasto	Espoo	100%	0%
Kiinteistö Oy Tapiolan Luolasto	Espoo	100%	0%
Witem Oy	Espoo	100%	0%
Rahoituslinkki Oy	Helsinki	100%	100%
Riihimäen Puhelin Oy	Riihimäki	100%	100%
RPOCom Oy	Riihimäki	100%	100%
Kiinteistö Oy Rinnetorppa	Kuusamo	100%	50%
Soon Com Oy	Tampere	100%	0%
Soon Net Oy	Tampere	100%	100%
Tampereen Tietoverkko Oy	Tampere	63%	0%
Tampereen Keskusantenni Oy	Tampere	63%	0%
Tam-Sat Oy	Tampere	63%	0%

...	Kotipaikka	Konsernin omistus- osuus-%	Emoyhtiön omistus- osuus-%
Konserniyritykset (jatkuu)			
Oy Telcofounding Ab	Helsinki	100%	100%
WW Value Oy	Helsinki	100%	100%
Yomi Oyj	Jyväskylä	51%	33%
Fiaset Oy	Jyväskylä	51%	0%
Indata Oy	Espoo	51%	0%
Jyväsviestintä Oy	Jyväskylä	56%	0%
Jyväskylän Keskusantenni Oy	Jyväskylä	56%	0%
Kesnet Oy	Jyväskylä	51%	0%
Kestel Oy	Jyväskylä	51%	0%
Lancom Solutions Oy	Jyväskylä	51%	0%
Yomi Vision Oy	Jyväskylä	51%	0%
Yomi Solutions Oy	Jyväskylä	51%	0%
Yomi Applications Oy	Pori	51%	0%
Fonetic Oy	Pori	51%	0%
Stemca Solutions Oy	Pori	51%	0%
Votek Ltd	Iso-Britannia	51%	0%
Muut yhtiöt (ei toimintaa)			

Konsernin ja emoyhtiön omistusosuudet 31.12.2003

...	Kotipaikka	Konsernin omistus- osuus-%	Emoyhtiön omistus- osuus-%
Osakkuusyrietykset			
Datawell Oy	Espoo	20%	0%
Hilkomm Telekommunikations GmbH	Leipzig	19%	0%
Kiinteistö Oy Herrainmäen Luolasto	Tampere	50%	0%
Kiinteistö Oy Ratakarttinkatu 5	Helsinki	34%	0%
Kiinteistö Oy Runeberginkatu 43	Helsinki	30%	9%
Mobicus Oy	Helsinki	12%	0%
Racap Solutions Oy	Espoo	35%	0%
Sofia Digital Oy	Helsinki	27%	0%
Tango Telecom Ltd	Irlanti	12%	0%
Tikka Communications Oy	Joensuu	24%	12%
Vantaan Yhteisverkko Oy	Vantaa	24%	24%
Pispalan Televisio Oy	Tampere	28%	0%
Suomen Numerot NUMPAC Oy	Helsinki	33%	0%
Deco Media Oy	Helsinki	42%	0%

Osakkuusyrietysten poistamaton konsernilikearvo 31.12.2003 oli 6 milj. euroa (5 milj. euroa v. 2002).

Kaikkien osakkuusyrietysten tilinpäätöshetki oli 31.12.2003.

1000 euroa	2003...Konserni	2002...Konserni	2003...Emoyhtiö	2002...Emoyhtiö
... 12. Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	6 587	8 191		
Keskeneräiset tuotteet	1 095	2 190		
Valmiit tuotteet/tavarat	8 210	9 644		
Ennakkomaksut	18	644		
...	.....	.....		
Yhteensä	15 910	20 669		
... 13. Pitkäaikaiset saamiset				
Saamiset saman konsernin yrityksiltä ¹⁾				
Lainasaamiset			79 941	132 986
Saamiset osakkuusyrittäiltä ²⁾				
Lainasaamiset	197	71		
Saamiset muilta ³⁾				
Myyntisaamiset	34	41		
Lainasaamiset		3 061		2 511
Muut saamiset		1 494		
Siirtosaamiset	2 779	2 643	677	894
...	.....	.....	.....	.....
Yhteensä	3 010	7 310	80 618	136 391

¹⁾ Pitkäaikaiset lainasaamiset konserniyhtiöiltä sisältää 50 milj. euroa (50) lainasaamista saksalaisilta tytäryhtiöiltä, jonka takaisinmaksun edellytyksenä on, että lainansaajan omalle pääomalle jää täysi kate.

²⁾ Pitkäaikaiset lainasaamiset osakkuusyhtiöiltä koostuu osakeyhtiölain 5. luvun mukaisesta pääomalainasta. Lainasta peritään enintään 10 prosenttia vuotuista korkoa, mikäli se voitonjakokelpoisten varojen puitteissa on mahdollista. Laina maksetaan takaisin yhdellä kerralla sen jälkeen, kun vahvistetun taseen mukaiselle sidotulle omalle pääomalle ja muille jakokelvottomille erille jää täysi kate.

³⁾ Pitkäaikaisiin siirtosaamisiin muilta sisältyy joukkovelkakirjalainojen kuluksi kirjaamattomat emissiotappiot 0,7 milj. euroa (0,9). Pitkäaikaiset lainasaamiset muilta sisältää osakeyhtiölain 5. luvun mukaisen 0 (2,5) milj. euron pääomalainaehtoisen vaihtovelkakirjalainan.

1000 euroa

2003...Konserni

2002...Konserni

2003...Emoyhtiö

2002...Emoyhtiö

... 14. Lyhytaikaiset saamiset

Saamiset saman konsernin yrityksiltä

Myyntisaamiset			5 603	8 138
Lainasaamiset			114 869	110 197
Muut saamiset			176 977	147 500
Siirtosaamiset			164	235
...	.....	.....	.....	.....
			297 613	266 070

Saamiset osakkuusyrittäiltä

Myyntisaamiset	1 129	271	20	22
Lainasaamiset	346	70		
Muut saamiset	105	53		
...	.....	.....	.....	.....
	1 580	394	20	22

Saamiset muilta

Myyntisaamiset	275 640	247 564	1 477	1 404
Lainasaamiset	483	556		
Muut saamiset	37 354	42 584	24 690	3 251
Siirtosaamiset ¹⁾	34 284	35 692	1 541	2 499
...	.....	.....	.....	.....
	347 761	326 396	27 708	7 154
...	.....	.....	.....	.....
Yhteensä	349 341	326 790	325 341	273 246

¹⁾ Siirtosaamiset muodostuivat tuloverosaamisista 10 milj. euroa, korkosaamisista 2 milj. euroa ja muista pääasiassa tavanomaisista myynnin ja liikekulujen jaksotuksista 22 milj. euroa.

1000 euroa	2003...Konserni	2002...Konserni	2003...Emoyhtiö	2002...Emoyhtiö
... 15. Oma pääoma				
Osakepääoma 1.1.	69 006	69 006	69 006	69 006
...	.....	.....	.....	.....
Osakepääoma 31.12.	69 006	69 006	69 006	69 006
Ylikurssirahasto 1.1.	516 672	516 672	516 672	516 672
...	.....	.....	.....	.....
Ylikurssirahasto 31.12.	516 672	516 672	516 672	516 672
Vararahasto 1.1.	3 382	3 382	3 382	3 382
...	.....	.....	.....	.....
Vararahasto 31.12.	3 382	3 382	3 382	3 382
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	126 682	181 020	514 095	563 291
Tytär- ja osakkuusyritysten omistamien Elisa Oyj:n osakkeiden (omien osakkeiden) muutoksista		16 763		
Muunto- ym. erot	-136	-225		
...	.....	.....	.....	.....
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	126 546	197 558	514 095	563 291
...	.....	.....	.....	.....
Tilikauden voitto	-16 505	-70 876	-197 669	-49 196
...	.....	.....	.....	.....
Yhteensä	699 101	715 742	905 486	1 103 155
Laskelma voitonjakokelpoisista varoista 31.12.				
Edellisten tilikausien voittovarot	126 546	197 558	514 095	563 291
Tilikauden voitto	-16 505	-70 876	-197 669	-49 196
- Aktivoidut perustamismenot		-688		
- Kertyneestä poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista omaan pääomaan merkitty osuus	-97 645	-115 346		
...	.....	.....	.....	.....
Yhteensä jakokelpoisia varoja	12 396	10 648	316 426	514 095

1000 euroa	2003...Konserni	2002...Konserni	2003...Emoyhtiö	2002...Emoyhtiö
... 16. Pakolliset varaukset				
Varaus GSM-verkon vuokravastuusta (ks. liite 21)	27 342	69 664		
Varaus liiketoimintajärjestelyjä ja eläkkeitä varten ¹⁾	22 245		7 531	
Muut pakolliset varaukset	1 987	1 831	803	
...	.....	.....	.....	.....
Yhteensä	51 574	71 495	8 334	
¹⁾ Konsernissa kuluksi ja pakollisten varausten lisäykseksi on kirjattu yt-neuvottelujen päättymisen johdosta palkkoja henkilösivukuluineen 9,2 milj. euroa, eläkkeitä 11,7 milj. euroa sekä vuokra- ja muita kuluja yhteensä 1,3 milj. euroa. Emoyhtiössä vastaava pakollisten varausten lisäys 7,5 milj. euroa muodostuu palkka- ja eläkekuluista.				
... 17. Laskennalliset verovelat ja -saamiset				
Laskennalliset verosaamiset				
Yhdistelytoimenpiteistä	71 778	7 485		
Konserniyritysten omiin taseisiin perustuvat	39 355	49 888		
...	.....	.....	.....	.....
Yhteensä	111 133	57 373		
Laskennalliset verovelat				
Tilinpäätössiirroista	20 214	32 475		
Yhdistelytoimenpiteistä		191		
Konserniyritysten omiin taseisiin perustuvat	8 993	10 313		
...	.....	.....	.....	.....
Yhteensä	29 207	42 979		
...	.....	.....	.....	.....
Laskennalliset verosaamiset/-velat (netto)	81 926	14 394		
... 18. Vieras pääoma				
Korolliset velat				
Pitkäaikainen	608 573	705 090	551 112	651 112
Lyhytaikainen	137 990	126 032	509 606	501 957
...	.....	.....	.....	.....
Yhteensä	746 563	831 122	1 060 718	1 153 069
...	.....	.....	.....	.....
Korottomat velat	355 112	396 403	242 485	41 948
...	.....	.....	.....	.....
Velat yhteensä	1 101 675	1 227 525	1 303 203	1 195 017
... 19. Pitkäaikainen vieras pääoma				
Velat muille				
Joukkovelkakirjalainat	471 500	571 500	471 500	571 500
Lainat rahoituslaitoksilta	45 515	53 381		
Eläkelainat	79 612	79 612	79 612	79 612
Saadut ennakot	7 590	8 740		
Muut velat	12 283	1 734		
...	.....	.....	.....	.....
Yhteensä	616 500	714 967	551 112	651 112

Joukkovelkakirjalainat

Emoyhtiöllä on joukkovelkakirjalainaohjelmiensa puitteissa laskettu liikkeeseen seuraavat joukkovelkakirjalainat:

	31.12.2003 milj. euroa	Nimelliskorko	31.12.2003 korko	Eräpäivä
...	.....	.....	.....	.....
Joukkovelkakirjalainaohjelma 1999/335 milj. euroa				
I/1999	71,5	4,750%	4,750%	18.6.2007
EMTN -ohjelma 2001/1000 milj. euroa				
I/2001	300,0	6,375%	6,375%	31.1.2006
II/2002	20,0	euribor 6 kk + 0,91%	3,072%	8.4.2007
III/2002	20,0	euribor 6 kk + 1,02%	3,182%	8.4.2009
IV/2002	30,0	euribor 3 kk + 0,93%	3,075%	8.4.2008
V/2002	10,0	euribor 6 kk + 1,00%	3,162%	8.4.2009
VI/2002	10,0	euribor 6 kk + 1,00%	3,162%	8.4.2009
VII/2002	10,0	euribor 6 kk + 0,91%	3,072%	8.4.2007
VIII/2002	100,0	euribor 3 kk + 0,93%	3,057%	7.10.2004
...	.....	.....	.....	.....
Yhteensä	571,5			

Lainajärjestelyihin liittyy ns. kovenanttiehtoja.

Optio-oikeudet

Optioilla tapahtuva osakkeiden merkintäaika alkoi optio-oikeudella A 2.5.2002 ja optio-oikeudella B 2.5.2003 ja päättyy kaikilla optio-oikeuksilla 31.10.2005.

Rahoituslinkki Oy ei voi merkitä osakkeita hallussaan olevilla optio-oikeuksilla. Rahoituslinkki Oy voi Elisa Oyj:n hallituksen päätöksellä tarjota optio-oikeuksia nykyisten tai tulevien avainhenkilöiden merkittäväksi. Optio-oikeudet jakaantuivat 31.12.2003 seuraavasti:

	Yleisö ja henkilökunta	Rahoituslinkki	Yhteensä
...	.....	.....	.....
A -optio	2 938 400	661 600	3 600 000
B -optio	2 825 950	774 050	3 600 000
...	.....	.....	.....
Yhteensä	5 764 350	1 435 650	7 200 000

Optio-oikeuksia oli 31.12.2003 yleisön, johdon ja henkilöstön hallussa yhteensä 5,8 miljoonan osakkeen merkintään oikeuttava määrä, mikä vastaa 4,2 prosenttia yhtiön osakkeista ja osakkeiden tuottamista äänistä.

Optio-oikeuksien nojalla voidaan maksimissaan merkitä 7,2 miljoonaa osaketta, joka vastaa 5,2 prosenttia yhtiön osakkeista ja osakkeiden tuottamista äänistä.

1000 euroa	2003...Konserni	2002...Konserni	2003...Emoyhtiö	2002...Emoyhtiö
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua				
Joukkovelkakirjalainat	40 000	70 000	40 000	70 000
Eläkelainat ¹⁾	79 612	79 612	79 612	79 612
...	.....	.....	.....	.....
Yhteensä	119 612	149 612	119 612	149 612
... 20. Lyhytaikainen vieras pääoma				
Velat saman konsernin yrityksille				
Ostovelat			85	2 194
Konsernitilivelka			383 897	377 158
Muut velat			207 247	5 211
Siirtovelat			728	935
...	.....	.....	.....	.....
			591 957	385 498
Velat osakkuusyrityksille				
Ostovelat	716	136		20
Muut velat		54		
...	.....	.....	.....	.....
	716	190		20
Velat muille				
Joukkovelkakirjalainat	100 000	51 800	100 000	51 800
Lainat rahoituslaitoksilta	1 728	2 109		
Huoltokonttorivelka henkilökunnalle ²⁾	8 236	12 312	8 236	12 312
Saadut ennakot	4 583	5 157		
Ostovelat	165 259	161 938	3 148	2 757
Muut velat	57 128	117 777	20 310	63 121
Siirtovelat ³⁾	147 524	161 275	28 440	28 397
...	.....	.....	.....	.....
	484 458	512 368	160 134	158 387
...	.....	.....	.....	.....
Yhteensä	485 175	512 558	752 091	543 905

¹⁾ Eläkelainat muodostuvat eläkesäätiölainoista, joille ei ole määritelty takaisinmaksuaikaa.

²⁾ Huoltokonttorilainoja on myönnetty konsernin henkilökunnalle. Lainat olivat vähäisiä, alle 20 000 euron suuruisia. Lainansaajina oli myös henkilökuntaan kuuluvia osakkeenomistajia.

³⁾ Merkittävimmät konsernin siirtovelat muodostuivat seuraavista jaksotuksista: lomapalkat sosiaalikuluneen 48 milj. euroa, korkokulut 30 milj. euroa, tuloverot 4 milj. euroa, GSM-verkkojen takaisinlunastukset 3 milj. euroa, vuokratuloennakot 12 milj. euroa sekä muut tavanomaiset kulujen jaksotukset 51 milj. euroa.

1000 euroa	2003...Konserni	2002...Konserni	2003...Emoyhtiö	2002...Emoyhtiö
... 21. Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut				
Kiinnitykset				
Omasta velasta				
Eläkelainat	56 177	56 177	56 177	56 177
Annetut kiinnitykset	47 213	47 213	47 213	47 213
Lainat rahoituslaitoksilta		991		
Annetut kiinnitykset	4 500	4 628		
Muut sitoumukset	6 782			
Annetut kiinnitykset	18 461	14 731	1 477	1 477
...	.....	.....	.....	.....
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	76 956	66 572	48 690	48 690
Annetut pantit				
Omasta velasta				
Konsernitilivelka			40 453	45 072
Pantatut osakkeet			50 000	56 000
Muut velat	18 546	16 056	18 546	16 056
Annetut pankkitalletukset	23 657	10 454	23 412	7 229
...	.....	.....	.....	.....
Pantit yhteensä	23 657	10 454	73 412	63 229
Annetut takaukset				
Konserniyhtiöiden puolesta			16 328	28 022
Muiden puolesta	10 958	10 975	10 959	10 975
...	.....	.....	.....	.....
Takaukset yhteensä	10 958	10 975	27 287	38 997
...	.....	.....	.....	.....
Yhteensä	111 571	88 001	149 389	150 916
Vuokraus-/takaisinvuokraussopimuksen vastuu (ns. QTE-järjestely)				
	160 712	193 553	160 712	193 553
Leasing- ja vuokrasopimuksista maksettavat määrät				
	69 959	72 331	2 731	5 549
Alkaneelta tilikaudelta maksettavat	24 447	27 419	1 220	3 485
Myöhemmin maksettavat	45 512	44 912	1 511	2 064
Takaisinostovastuut	2 671	2 980	777	2 904
Muut vastuut	20 554	51 889	3 364	22 239

Vuokraus-/takaisinvuokraussopimuksen vastuu (QTE-järjestely)/Leasing- ja vuokrasopimukset

Elisa Oyj on syyskuussa 1999 solminut vuokraus-/takaisinvuokraussopimuksen (ns. QTE-järjestely) yhdysvaltalaisen pääomasijoittajien kanssa. Järjestelyn kohteena on televerkon laitteita, joiden omistusoikeus pysyy sopimuksen mukaan Elisa Oyj -konsernin yhtiöillä. Järjestelyn kokonaisvuokramaksut ja -saamiset suoritettiin järjestelyn tekohetkellä, jolloin yhtiöille jäi noin 13 milj. euron nettokorvaus. Korvauksesta tuloutettiin konsernissa muihin rahoitustuottoihin 1,3 milj. euroa vuonna 2003. Korvaus tuloutetaan kokonaisuudessaan 10 vuoden aikana sopimuksen solmimisesta.

Elisa Oyj omisti aiemmin QTE-järjestelyn piiriin kuuluvan verkkoinfrastruktuuriin. Yhtiöittämisien ja liiketoimintasiirtojen seurauksena QTE-järjestelyyn liittyvästä vastuusta 51 prosenttia liittyy Elisa Networks Oy:n ja 49 prosenttia Radiolinja Origo Oy:n verkkoinfrastruktuuriin. QTE-järjestelyn kohteena olevasta verkko-omaisuudesta ensisijaisen vastuuyhtiön Elisa Oyj:n lisäksi myös Radiolinja Origo Oy:llä ja Elisa Networks Oy:llä on tiettyjä, yksilöityjä vastuita.

Järjestelyn ei odoteta aiheuttavan konsernille muita kassavirtoja kuin edellä mainittu nettokorvaus. Yhtiöiden ja konsernin vastuu järjestelyssä rajoittuu tilanteeseen, jossa yhtiön maksamien vuokrien edelleen välittämisestä huolehtiva rahoituslaitos ei vastaa sitoumuksistaan.

GSM-verkon vuokrasopimusvastuut/Leasing- ja vuokrasopimukset

Oy Radiolinja Ab on toteuttanut osan verkkoinvestoinneista pitkäaikaisilla liiketoimintasopimukseen perustuvilla toimitussopimuksilla. Liiketoimintasopimuksen mukaan tietyissä tilanteissa Radiolinjalla on etuosto-oikeus sekä velvollisuus ostaa sopimuksissa mainitut laitteet niiden käyvästä arvosta tai Radiolinja on velvollinen lunastamaan sopimuksessa mainitut laitteet niiden jäännösarvosta.

Oy Radiolinja Ab on vuokrannut vuosina 1990–1999 puhelinyhtiöiltä merkittävän osan käyttämästään matkapuhelinverkosta, joka siirtyi liiketoimintasiirrossa Radiolinja Origo Oy:lle. Vuokraus on tapahtunut pitkäaikaisin rahoitussopimuksin siten, että vuokrat maksetaan takapainoisesti vuokrakauden loppupuolella. Ensimmäinen sopimuskausi on aina 10 vuotta ja sopijapuolet voivat halutessaan jatkaa sopimusta. Sopimukset velvoittavat Radiolinja Origo Oy:n suorittamaan säännöllisiä maksuja. Toimitussopimusten hankintahinta oli yhteensä noin 48 milj. euroa vuoden 2003 lopussa. Näihin sopimuksiin liittyen tilikaudella 2002 on muodostettu 77 milj. euron pakollinen varaus, josta 31. 12. 2003 oli jäljellä 27 milj. euroa (70). Varaus tuloutuu maksettujä käyttöoikeuskorvauksia ja mahdollisia GSM-verkkojen lunastuksia vastaan.

Konsernin ulkopuoliset liiketoimintasopimuksen mukaiset maksettavat vuokrat laskettuna 31. 12. 2003 voimassa olleen sopimuksessa määritellyn korkokannan mukaan ovat tulevana vuosina seuraavat (milj. euroa):

Vuosi	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	10,3	9,3	7,3	5,0	2,9	0,8	0,0

Dataverkon vuokrasopimusvastuut/Leasing- ja vuokrasopimukset

Elisa Solutions Oy:n ja Elisa Networks Oy:n runkoverkkoyhteyksien käyttöoikeuskulut perustuvat sopimuksiin, jotka ovat pääsääntöisesti viiden vuoden mittaisia. Arvioitu konsernin ulkopuolisen vuokravastuun määrä oli n. 16 milj. euroa vuoden 2003 lopussa.

Saksan tytäryhtiöiden televerkon vuokrasopimusvastuut/Leasing- ja vuokrasopimukset

Elisa Kommunikation GmbH:n tytäryhtiöillä on pitkäaikaisia televerkon vuokrasopimuksia. Näitä sopimuksia koskevat vuokrasopimusvastuut olivat vuoden 2003 lopussa 133 milj. euroa. Pääasiassa em. vastuuta oli Tropolys GmbH-konserniin kuuluvilla yhtiöillä.

Kiinteistön leasingvastuut/Leasing- ja vuokrasopimukset

Pitkäaikaisen vuokrasopimuksen perusteella Yomi Oyj vastaa omassa käytössään oleviin tiloihinsa liittyvän, vastuuna liitetiedoissa esitetyn 14,5 milj. euron suuruisen pääomavuokran lisäksi kaikista sopimuskaudella tiloihinsa kohdistuvista käyttö- ja ylläpitokustannuksista, samoin kuin suhteellisesta osuudestaan kiinteistön edelleen vuokrattavien tilojen vastaavista kustannuksista. Tämän lisäksi, ellei Yomi Oyj itse käytä oikeutta lunastaa omistukseensa toimitilat, vuokrasopimukseen liittyvän optiosopimuksen mukaan Yomi Oyj:llä on viimeistään vuokrakauden päättyessä velvollisuus vaadittaessa osoittaa kolmas osapuoli, joka yhtiön sijasta lunastaa tilat. Lunastushinta on 60 prosenttia kohteen alkuperäisestä kokonaishankintamenosta. Tämä pääomavuokravastuu sisältyy muihin vastuisiin.

Muut vastuut

Konsernin tekemiin yrityskauppoihin sisältyy tavanomaisia myyjän vakuutuksia, jotka ovat maksimissaan kauppahinnan suuruisia. Tällaisten vakuutusten yhteenlaskettu enimmäissumma 31. 12. 2003 oli n. 3 milj. euroa. Tämä summa sisältyy muihin vastuisiin.

Vastuu optiojärjestelyistä aiheutuvista kuluista

Konsernin henkilökunta on osallisena Elisa Oyj:n 20. 11. 2000 päivättyssä optiojärjestelyssä. Yhtiöt ovat sitoutuneet vastaamaan optioiden mahdollisesta toteuttamisesta tai lunastuksista aiheutuvista työntajasuorituksista kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Konsernille aiheutuvat mahdolliset henkilösivukulut kirjataan tulosvaikutteisesti osakkeen tilinpäätöshetkellä noteeratun hinnan ja merkintähinnan erotuksen perusteella. Henkilökunnalle myönnettyistä optiotodistuksista konsernille syntyvä työntajavelvoite ei tilinpäätöshetkellä ollut olennainen.

Johdannaissopimukset

1000 euroa	2003...Konserni	2002...Konserni	2003...Emoyhtiö	2002...Emoyhtiö
Termiinisopimukset				
Kohde-etuuden arvo	14 232	13 348		
Käypä arvo	1 734	850		

--- 22. Rahoitusriskien hallinta

Elisa-konsernin rahoitus on keskitetty emoyhtiöön ja tytäryhtiöiden rahoitus hoidetaan pääsääntöisesti konsernin sisäisillä lainoilla. Konserniyhtiöiden likviditeetti keskitetään konsernitilien avulla. Rahoitusosasto vastaa likviditeettilyijäämän sijoittamisesta.

Korkoriski

Korkoriskin hallitsemiseksi konsernin lainanotto ja sijoitukset on hajautettu kiinteä- ja vaihtuvakorkoisin instrumentteihin. Korkoriskin hallitsemiseksi voidaan käyttää apuna johdannaissopimuksia. Tavoitteena on suojautua korkotason muutosten aiheuttamilta negatiivisilta vaikutuksilta. Vuonna 2003 johdannaissopimuksia ei ole käytetty. Korkoriskin hallinnasta vastaa emoyhtiön rahoitusosasto.

Valuuttariski

Elisa-konsernin kassavirroista valtaosa on euromääräistä, jolloin yhtiön altistuminen valuuttariskille (ekonominen riski ja transaktioriski) on vähäistä. Merkittävin riski syntyy Comptel Oyj:ssä joka hallitsee valuuttariskinsä itsenäisesti. Elisan oman pääoman valuuttamääräinen, lähinnä Radiolinja Eestistä johtuva, translaatiopositio oli vuoden 2003 lopussa vähäinen. Translaatiopositiota ei ole suojattu.

Likviditeettiriski

Likviditeettiriskin hallinnan tavoitteena on konsernin rahoituksen varmentaminen kaikissa tilanteissa. Yhtiön keskeisin rahoitusjärjestely on 1000 miljoonan euron EMTN- ohjelma, jonka puitteissa on laskettu liikkeeseen 500 miljoonan euron määrästä joukkovelkakirjalainoja. Tilikauden aikana yhtiö uusi 170 miljoonan euron syndikoidun luottolimiittinsä. Yhtiöllä on lisäksi 150 miljoonan euron yritystodistusohjelma. Konsernin likvidien varojen ja sijoitusten määrä oli vuoden 2003 lopussa 67 miljoonaa euroa. Pitkäaikaisia sitovia luottolimiittejä oli tilinpäätöshetkellä nostettavissa 170 miljoonan euron vasta-arvosta. Likviditeettiriskin hallinnasta vastaa emoyhtiön rahoitusosasto.

Luottoriski

Liiketoimintayksiköt vastaavat myyntisaamisiin liittyvästä luottoriskistä. Rahoitusinstrumentteihin sisältyy riski siitä, että vastapuoli ei pysty täyttämään veloitettaan. Likvidien varojen sijoitukset tehdään vahvistettujen limiittien rajoissa kohteisiin, joiden luottokelpoisuus on hyvä. Sijoituskohteet sekä niille määritellyt limiitit tarkistetaan tarvittaessa, kuitenkin vähintään vuosittain. Sijoitustoimintaa valvotaan, eikä avoinna olevista sijoituksista odoteta aiheutuvan luottotappioita. Valuutta- ja korkojohdannais-sopimuksia tehdään vain hyvän luottokelpoisuuden omaavien koti- ja ulkomaisten pankkien kanssa.

Luottoluokitukset

Elisa on hankkinut kansainväliset luottoluokitukset osana rahoituksensa varmentamista. Moody's Investor Services on luokittanut Elisan pitkäaikaiset sitoumukset luokkaan Baa2 (outlook stable). Standard & Poor's on luokittanut yhtiön pitkäaikaiset sitoumukset luokkaan BBB (outlook stable) ja lyhytaikaiset sitoumukset luokkaan A-2.

Konsernin taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

	2003	2002	2001	2000	1999
... Tuloslaskelma					
Liikevaihto, milj. euroa	1 538	1 563	1 439	1 244	1 068
Liikevaihdon muutosprosentti	-1,6%	8,6%	15,6%	16,5%	36,8%
Käyttökate, milj. euroa	385	333	424	360	409
Käyttökate, % liikevaihdosta	25,0%	21,3%	29,5%	29,0%	38,3%
Liikevoitto, milj. euroa	-34	-48	108	149	217
Liikevoitto, % liikevaihdosta	-2,2%	-3,1%	7,5%	12,0%	20,3%
Tulos ennen satunnaisia eriä, milj. euroa	-74	-103	46	94	210
Tulos ennen satunnaisia eriä ja veroja, % liikevaihdosta	-4,8%	-6,6%	3,2%	7,5%	19,7%
Tulos satunnaisten erien jälkeen, milj. euroa	-74	-100	46	94	202
Tulos satunnaisten erien jälkeen, % liikevaihdosta	-4,8%	-6,4%	3,2%	7,5%	18,9%
Oman pääoman tuotto (ROE), %	-1,8%	-12,1%	0,5%	4,7%	20,7%
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	-1,7%	-2,7%	6,6%	9,8%	23,4%
Tutkimus- ja tuotekehitysmenot, milj. euroa	24	36	36	23	15
Tutkimus- ja tuotekehitysmenot, % liikevaihdosta	1,6%	2,3%	2,5%	1,9%	1,4%
... Tase					
Velkaantumisaste (gearing), %	87,5%	94,8%	93,8%	96,5%	16,5%
Maksuvalmius (current ratio)	1,1	0,9	0,7	0,5	1,4
Omavaraisuusaste, %	40,4%	38,3%	40,1%	40,3%	52,8%
Korottomat velat, milj. euroa	355	396	388	337	306
Taseen loppusumma, milj. euroa	1 930	2 098	2 151	1 734	1 413
... Sijoitukset					
Osakkeiden hankinnat, milj. euroa	28	16	242	726	285
... Investoinnit käyttöomaisuuteen					
Bruttoinvestoinnit, milj. euroa	194	269	373	252	222
Bruttoinvestoinnit, % liikevaihdosta	12,6%	17,2%	25,9%	20,2%	20,8%
... Henkilöstö					
Henkilöstö keskimäärin tilikaudella	7 172	8 115	7 783	6 161	5 489
Liikevaihto/henkilö, 1000 euroa	214	193	185	202	195

Tilaskantaa ei ole esitetty, koska tieto ei ole oleellinen konsernin liiketoiminnan luonteesta johtuen.

... Tunnuslukujen laskentakaavat

Käyttökate	=	Käyttökate lasketaan lisäämällä liikevoittoon poistot ja arvonalentumiset.
Oman pääoman tuotto % (ROE)	=	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaisia eriä} - \text{verot}}{\text{Oma pääöma} + \text{vähemmistöosuus (keskimäärin vuoden aikana)}} \times 100$
Sijoitetun pääoman tuotto % (ROI)	=	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaisia eriä ja veroja} + \text{korkokulut ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{korottomat velat (keskimäärin vuoden aikana)}} \times 100$
Velkaantumisaste (gearing) %	=	$\frac{\text{Korolliset velat} - \text{rahat ja pankkisaamiset} - \text{rahoitusarvopaperit}}{\text{Oma pääöma} + \text{vähemmistöosuudet}} \times 100$
Maksuvalmius (current ratio)	=	$\frac{\text{Vaihtuvat vastaavat}}{\text{Lyhytaikaiset velat} - \text{saadut ennakot}}$
Omavaraisuusaste %	=	$\frac{\text{Oma pääöma} + \text{vähemmistöosuudet}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100$

Osakekohtaiset tunnusluvut

	2003	2002	2001	2000	1999
Osakepääoma, euroa	69 005 878,5	69 005 878,5	69 005 878,5	62 532 533	42 157 725
Osakkeiden lukumäärä vuoden lopussa	138 011 757	138 011 757	138 011 757	125 065 067	84 315 450
Osakkeiden lukumäärä keskimäärin	138 011 757	138 011 757	130 257 868	123 428 136	84 315 450
Osakkeiden lukumäärä vuoden lopussa, laimennettu ¹⁾	138 011 757	138 011 757	138 011 757	132 647 840	
Osakkeiden lukumäärä keskimäärin, laimennettu	138 011 757	138 011 757	130 257 868	125 909 180	
Osakekannan markkina-arvo, milj. euroa ²⁾	1 455	785	1 847	2 868	3 141
Osakekohtainen tulos (EPS), euroa	-0,12	-0,54	0,01	0,18	1,11
Osakekohtainen osinko, euroa	*			0,07	0,20
Osinko tuloksesta, %				39%	18%
Osakekohtainen oma pääoma, euroa	5,09	5,21	5,67	5,29	5,47
Hinta/voitto -suhde (P/E)	-88	-11	1 361	127	33
Efektiiivinen osinkotuotto, %				0,3%	0,5%
A-osakkeen kurssikehitys Helsingin Pörssissä ³⁾					
Keskikurssi, euroa	7,62	8,21	16,42	38,28	22,92
Kurssi vuoden lopussa, euroa	10,60	5,72	13,61	22,93	37,25
Alin kurssi, euroa	4,67	4,46	8,70	21,00	16,85
Ylin kurssi, euroa	11,50	15,50	25,01	58,00	37,25
A-osakkeiden pörssivaihdon kehitys					
Kokonaisvaihto 1 000 kpl ⁴⁾	87 873	66 127	85 939	60 114	19 479
Vaihdon osuus A-osakkeiden määrästä, % ⁵⁾	64%	49%	63%	48%	23%

*¹⁾ Hallitus ehdottaa, että vuodelta 2003 ei jaeta osinkoa.

¹⁾ Vaihtovelkakirjalainoilla ja optiolainoilla laimennettuna

²⁾ Laskettu vuoden viimeisen pörssipäivän päätöskurssin perusteella.

³⁾ Osakkeita noteerattiin Helsingin Pörssissä ensimmäisen kerran 1.7.1999.

⁴⁾ Vuoden 1999 kokonaisvaihto kertyi ajalta 1.7.1999–30.12.1999.

⁵⁾ Laskettu suhteessa tilikauden lopun A-osakkeiden lukumäärään.

... Tunnuslukujen laskentakaavat

Osakekohtainen tulos (EPS)	=	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaisia eriä} - \text{verot} - \text{vähemmistöosuudet}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin tilikaudella}}$
Osakekohtainen osinko	=	$\frac{\text{Osakeantioikaistu osinko}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$
Efektiiivinen osinkotuotto	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakeantioikaistu pörssikurssi tilinpäätöspäivänä}} \times 100$
Osinko tuloksesta prosentteina	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}} \times 100$
Osakekohtainen oma pääoma	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$
Hinta/voitto -suhde (PE-luku)	=	$\frac{\text{Pörssikurssi tilinpäätöspäivänä}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$

... 1. Osakepääoma ja osakkeet

Yhtiön maksettu ja kauppakirjoihin merkitty osakepääoma oli tilikauden lopussa 69 005 878,50 euroa. Yhtiöjärjestyksen mukainen vähimmäispääoma on 25 000 000 euroa ja enimmäispääoma 100 000 000 euroa.

- ... Elisa Oyj:n yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön osakkeet ovat voineet jakautua A- ja B- osakesarjoihin. A- ja B-osakkeilla on yksi ääni. Yhtiöjärjestyksen mukaan A-osakkeiden enimmäismäärä on 200 000 000 kappaletta ja B-osakkeiden enimmäismäärä on 10 000 kappaletta. Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiöllä ei 1.1.2004 jälkeen voi olla kuin A-osakkeita. Tilikaudella 2003 yhtiöllä oli ainoastaan A-osakkeita.
- ... HPY:n Tutkimussäätiö – HTF:s Forskningsstiftelse oli 31.12.2003 saakka oikeus muuntaa omistamiaan A-osakkeita B-osakkeiksi edellyttäen, että muuntaminen voi tapahtua osakelajien vähimmäis- ja enimmäismäärien puitteissa. HPY:n Tutkimussäätiö – HTF:s Forskningsstiftelse omisti 31.12.2003 A-osaketta 3 000 kappaletta. HPY:n Tutkimussäätiö – HTF:s Forskningsstiftelse ei käyttänyt oikeuttaan muuntaa A-osakkeita B-osakkeiksi.
- ... Tilikauden päättyessä Elisa Oyj:n osakkeiden lukumäärä oli 138 011 757 kappaletta, jotka kaikki ovat A-osakkeita. Osakkeen nimellisarvo on 0,50 euroa.

... 2. Omat osakkeet

	Osakkeita	Nimellisarvo	%-osuus osakkeista ja äänistä
Yhtiö			
Yomi Oyj	556 870	278 435,00	0,40%
Lounet Oy	210 000	105 000,00	0,15%
Riihimäen Puhelin Oy	13 900	6 950,00	0,01%
Aretse Oy	450	225,00	0,00%
Computec Oy	343	171,50	0,00%
... Elisa Oyj-konserni yhteensä	781 563	390 781,50	0,57%

- ... Konsernin omistamalla Elisa Oyj:n osakkeilla ei ole merkittävää vaikutusta omistuksen ja äänivallan jakautumiseen yhtiössä.
- ... Elisa Oyj:n hallituksella ei ole valtuutusta omien osakkeiden hankintaan.

... 3. Optio-ohjelma 2000

Elisa Oyj:n ylimääräinen yhtiökokous 20.10.2000 päätti optiolainan tarjoamisesta konsernin henkilöstölle. Optiolainan tarjottiin konsernin henkilöstölle sekä konsernin kokonaan omistamalla tytäryhtiölle Rahoituslinkki Oy:lle. Osakkeenomistajien merkintäoikeudesta poikettiin, koska optiolaina on

tarkoitettu osaksi konsernin kannustus- ja sitouttamisjärjestelmää.

- ... Optiolainan määrä oli 3 600 000 euroa. Laina oli koroton ja laina-aika oli 30.11.2000–30.11.2002. Lainaan liittyy 7 200 000 optio-oikeutta, joista 3 600 000 merkitään kirjaimella A ja 3 600 000 kirjaimella B. A-sarjan osakkeen merkintähinta on optio-oikeudella A 38,07 euroa ja optio-oikeudella B 20,55 euroa. Merkintähintaa alennetaan ennen osakemerkintää jaettavien osinkojen määrällä kunkin osingonjaon täsmäytyspäivänä. Optioilla tapahtuva osakkeiden merkintäaika alkaa optio-oikeudella A 2.5.2002 ja optio-oikeudella B 2.5.2003 ja päättyy kaikilla optio-oikeuksilla 31.10.2005.
- ... Elisa Oyj:n osakepääoma voi merkintöjen seurauksena nousta enintään 3 600 000 eurolla ja osakemäärä enintään 7 200 000 osakkeella.
- ... Osakkeet oikeuttavat osinkoon siltä tilikaudelta, jonka kuluessa osakkeet on merkitty. Muut oikeudet alkavat osakepääoman korotuksen tultua merkityksi kauppakirjoihin.
- ... Rahoituslinkki Oy:n hallussa 31.12.2003 oli 661 600 A-optiota ja 774 050 B-optiota. Rahoituslinkki Oy voi myöhemmin luovuttaa omistamiaan optio-oikeuksia hallituksen hyväksymällä tavalla konsernin palveluksessa oleville tai palvelukseen rekrytoitaville henkilöille.

... 4. Hallituksen valtuutukset

Yhtiökokous 4.4.2003 päätti, että hallitus valtuutetaan päättämään osakepääoman korottamisesta yhdellä tai useammalla uusmerkinnällä, päättämään yhden tai useamman vaihtovelkakirjalainan ottamisesta ja/tai optio-oikeuksien antamisesta siten, että uusmerkinnässä merkittävien, vaihtovelkakirjoja vastaan vaihdettavien ja optio-oikeuksien nojalla merkittävien uusien A-sarjan osakkeiden yhteenlaskettu määrä saa olla enintään 27,6 miljoonaa kappaletta ja yhtiön osakepääoma voi korottua yhteensä enintään 13,8 miljoonalla eurolla. Valtuutus tuli voimaan 4.4.2003.

- ... Valtuutus oikeuttaa poikkeamaan osakkeenomistajien etuoikeudesta merkitä uusia osakkeita, vaihtovelkakirjoja ja/tai optio-oikeuksia sekä päättämään merkintähinnan määrittämisperusteista ja merkintähinnasta, uusien osakkeiden merkintäehdoista sekä vaihtovelkakirjalainan ja/tai optio-oikeuksien ehdoista. Osakkeenomistajien merkintäetuoikeudesta voidaan poiketa edellyttäen, että siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, kuten yrityskauppojen tai muiden yhteistoimintajärjestelyiden rahoittaminen, toimeenpaneminen tai mahdollistaminen, yhtiön rahoitus- tai pääomarakenteen

vahvistaminen tai kehittäminen taikka muu yhtiön liiketoiminnan kehittämiseen liittyvä järjestely. Hallitus on oikeutettu päättämään merkintään oikeutetuista, mutta päätöstä ei saa tehdä yhtiön lähipiiriin kuuluvan hyväksi. Hallitus on oikeutettu päättämään, että uusmerkinnässä annettavia osakkeita, vaihtovelkakirjalainaa tai optio-oikeuksia voidaan merkitä apporttiomaisuutta vastaan tai muuten tietyin ehdoin taikka käyttämällä kuittausoikeutta.

... Valtuutusta ei ole käytetty vuonna 2003.

... 5. Hallituksen ja toimitusjohtajan osakkeenomistus

Elisa Oyj:n hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan omistamien osakkeiden kokonaismäärä 31. 12. 2003 oli 32 135 kappaletta A-osaketta ja ääntä, ja niiden osuus osakkeista ja äänistä oli 0,02%. Hallituksen jäsenillä tai toimitusjohtajalla ei ole optio-oikeuksia.

... 6. Kurssekehitys

Elisa Oyj:n A-osakkeen päätöskurssi 31. 12. 2003 oli 10,60 euroa. Vuoden ylin noteeraus oli 11,50 euroa, alin 4,67 euroa ja keskikurssi 7,62 euroa.

... Tilikauden lopussa Elisa Oyj:n ulkona olevien osakkeiden markkina-arvo oli 1 455 miljoonaa euroa.

... 7. Noteeraus ja vaihto

Elisa Oyj:n A-osake noteerataan Helsingin pörssin päälistalla kaupankäyntitunnuksella ELIAV. Osaketta vaihdettiin pörssissä ajalla 1. 1. 2003–31. 12. 2003 kaikkiaan 87 872 532 kappaletta 670 milj. euron kokonaishintaan. Vaihto oli 64,0 prosenttia tilikauden keskimääräisestä ulkona olevasta osakemäärästä.

... 8. Osakkeenomistuksen jakautuminen omistajaryhmittäin 31. 12. 2003

	Osakkeita	%
1a. Julkiset yritykset	642 013	0,47%
1b. Yksityiset yritykset	11 950 746	8,66%
2. Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	13 356 296	9,68%
3. Julkisyhteisöt	17 465 189	12,65%
4. Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	3 852 386	2,79%
5. Kotitaloudet	50 904 686	36,88%
6. Ulkomaat	467 583	0,34%
7. Yhteistili ja odotusluettelo	570 300	0,41%
Hallintarekisteröidyt	38 020 995	27,55%
Elisa Oyj -konserni	781 563	0,57%
Yhteensä	138 011 757	100,00%

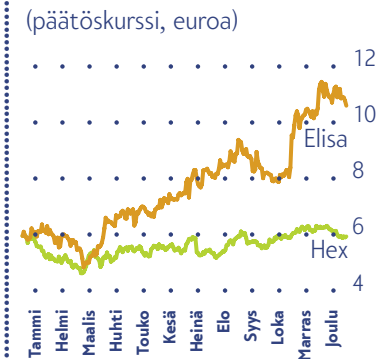
--- 9. Osakkeenomistuksen jakautuminen suuruusluokittain 31. 12. 2003

Osakkeiden määrä	Omistuksia	%	Osakkeita	%
1-100	19 958	7,09%	1 030 208	0,75%
101-500	251 360	89,32%	44 606 406	32,32%
501-1 000	6 326	2,25%	4 320 784	3,13%
1 001-5 000	3 057	1,09%	5 934 736	4,30%
5 001-10 000	328	0,12%	2 334 535	1,69%
10 001-50 000	266	0,09%	6 002 921	4,35%
50 001-100 000	48	0,02%	3 604 050	2,61%
100 001-	69	0,02%	68 826 254	49,87%
Kaikki yhteensä	281 412	100,00%	136 659 894	99,02%
Odotusluettelolla yhteensä			150	0,00%
Yhteistilillä			570 150	0,41%
Elisa Oyj -konserni			781 563	0,57%
Liikkeeseenlaskettu määrä			138 011 757	100,00%

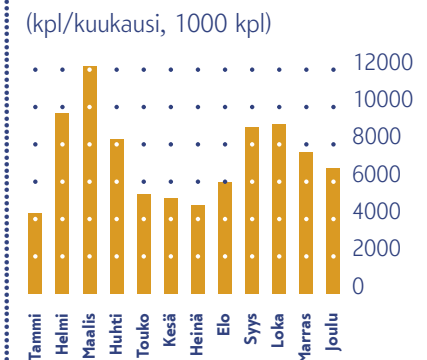
--- 10. Suurimmat osakkeenomistajat 31. 12. 2003

	Osakkeita	%
1 Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo	4 000 000	2,90%
2 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo	3 750 000	2,72%
3 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	2 495 360	1,81%
4 Valtion Eläkerahasto	1 470 000	1,07%
5 Helsingin kaupunki	1 124 390	0,81%
6 Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva	1 100 000	0,80%
7 Suomen valtio / Valtiokonttori	994 865	0,72%
8 Kuntien Eläkevakuutus	841 728	0,61%
9 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola	831 400	0,60%
10 Etera Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö	646 754	0,47%
11 Keskon Eläkekassa	609 920	0,44%
12 Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	600 000	0,43%
13 Oy Premiere Holding Ab	600 000	0,43%
14 Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola	579 671	0,42%
15 OP-Delta Sijoitusrahasto	576 050	0,42%
16 Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola	450 000	0,33%
17 Sijoitusrahasto Gyllenberg Finlandia	400 000	0,29%
18 Keskinäinen Vakuutusyhtiö Eläke-Fennia	393 631	0,29%
19 Espoon kaupunki	374 650	0,27%
20 Fortumin Eläkesäätiö	362 358	0,26%
Elisa Oyj -konserni yhteensä	781 563	0,57%
Elisa-konsernin Eläkesäätiö	722 363	0,52%
Hallintarekisteröidyt	38 020 995	27,55%
Muut kuin luetellut	76 286 059	55,28%
Yhteensä	138 011 757	100,00%

--- 11. Kurssikehitys päivittäin

--- 12. Osakevaihto

Konsernin oma pääoma konsernitaseen 31. 12. 2003 mukaan on 699 101 000 euroa, josta jakokelpoiset varat ovat 12 396 000 euroa.

Emoyhtiön oma pääoma taseen 31. 12. 2003 mukaan on 905 485 523,04 euroa, josta jakokelpoiset varat ovat 316 425 540,58 euroa.

Emoyhtiön tappio tilikaudelta 1. 1. 2003–31. 12. 2003 on 197 669 578,05 euroa.
Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että vuodelta 2003 ei jaeta osinkoa ja että tilikauden tappio siirretään voittovaroihin.

Helsingissä helmikuun 11. päivänä 2004

Keijo Suila
hallituksen puheenjohtaja

Ossi Virolainen

Matti Aura

Mika Ihamuotila

Pekka Ketonen

Jere Lahti

Veli-Matti Mattila
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Elisa Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Elisa Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1. 1.–31. 12. 2003. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolaisten sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Helsingissä 24. päivänä helmikuuta 2004

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Henrik Sormunen
KHT

Elisan kotimaan ydinliiketoimintaa koskeva organisaatio muodostuu kolmesta yksiköstä: Asiakkaat, Tuotteet ja Verkot.

Elisan tulos raportoidaan entisen käytännön mukaisesti eli mobiililiiketoiminta, kiinteän verkon liiketoiminta, Saksan liiketoiminta ja muut.

... Yhtiökokous

Yhtiökokous on Elisa Oyj:n ylin päättävä elin. Yhtiökokous vahvistaa mm. konsernituloslaskelman ja taseen. Se päättää myös osinkojen maksamisesta hallituksen ehdotuksen pohjalta, valitsee hallituksen jäsenet ja tilintarkastajat sekä päättää vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle.

... Elisa Oyj:n vuoden 2004 varsinainen yhtiökokous pidetään 31.3.2004 klo 13.00 Helsingin Messukeskuksessa, Messuaukio 1, Helsinki.

... Hallitus

... Kokoonpano ja toimikausi

Elisa Oyj:n hallitukseen kuuluu yhtiöjärjestyksen mukaan vähintään 5 ja enintään 9 jäsentä. Hallituksen jäsenet valitsee yhtiökokous yhden vuoden toimikaudeksi, joka alkaa valinnan suorittaneen yhtiökokouksen päätyttyä ja päättyy seuraavan yhtiökokouksen päättyessä. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Tällä hetkellä hallitukseen kuuluu 6 jäsentä.

... Tehtävät

Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus on vahvistanut työjärjestyksen, johon on kirjattu hallituksen kokouskäytäntö sekä hallituksen tehtävät. Hallituksen yleisenä tehtävänä on suunnata konsernin toimintaa niin, että se tuottaa mahdollisimman suuren lisäarvon omistajien sijoittamalle pääomalle, ottaen huomioon yhtiön eri sidosryhmien intressit.

... Päämääränsä toteuttamiseksi hallitus mm:

- Vahvistaa yhtiön eettiset arvot ja toimintatavat ja seuraa niiden toteutumista;
- Seuraa yhtiön johdon tiedottamista omistajakunnalle ja arvopaperimarkkinoille ja käsittelee tarvittaessa omistajaintressin muotoutumista ja markkinoiden suhtautumista;
- Tekee osinkopolitiikan mukaisesti yhtiökokoukselle ehdotuksen osingosta;

- Vahvistaa vuosittain yhtiön perustrategian ja siitä johdetut liiketoiminnan tavoitteet suunnittelukaudelle;
- Hyväksyy vuosittain talous- ja toiminta-

- suunnitelman ja siihen perustuvat liiketoiminnan tavoitteet;
- Hyväksyy vuosi-investointien kokonaismäärän sekä päättää erikseen suurista ja strategisesti merkittävistä investoinneista, disinvestoinneista ja yrityskaupoista;
- Hyväksyy merkittävät etabloitumiset uusille liiketoiminnan alueille tai ulkomaille;
- Perehtyy vuosittain toimialan tekniseen kehitykseen ja alan yleiseen kysyntä- ja kilpailutilanteeseen ja arvioi toimitusjohtajan laatiman analyysin perusteella yhtiön keskeiset riskit;
- Käsittelee ja hyväksyy välitilinpäätökset ja osavuosi katsaukset sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen;
- Vahvistaa konsernin organisaatiorakenteen pääpiirteet;
- Nimittää ja tarvittaessa erottaa toimitusjohtajan ja hänen välittömät alaisensa sekä päättää heidän työehdoistaan ja kannustusjärjestelmistään;
- Tekee tarvittaessa yhtiökokoukselle esityksiä johdon ja henkilöstön palkkiojärjestelmistä;
- Arvioi vuosittain omaa toimintaansa.

... Valiokunnat

Hallitus on perustanut kompensatio- ja nimitysvaliokunnan sekä tarkastusvaliokunnan.

- ... Kompensatio- ja nimitysvaliokunnan puheenjohtajana toimii hallituksen puheenjohtaja. Vuonna 2003 puheenjohtaja toimi Keijo Suila ja jäseninä olivat Mika Ihmuotila ja Pekka Ketonen. Valiokunta käsittelee mm. kannustinjärjestelmiin ja johdon palkitsemiseen liittyviä asioita sekä valmistelee mm. ehdotusta yhtiökokoukselle hallituksen jäsenistä.
- ... Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajana toimii hallituksen varapuheenjohtaja. Vuonna 2003 puheenjohtajana toimi Ossi Virolainen, jäseninä olivat Matti Aura ja Jere Lahti. Valiokunnan tehtävä on mm. valvoa, että taloudellinen raportointi, kirjanpito ja varainhoito sekä ulkoinen ja sisäinen tarkastus ja riskienhallinta on järjestetty asianmukaisesti.
- ... Hallituksen kompensatio- ja nimitysvaliokunta kokoontui vuonna 2003 4 kertaa ja tarkastusvaliokunta 3 kertaa.

Elisan hallitus:
vasemmalta
Mika Ihamuotila,
Jere Lahti,
Pekka Ketonen,
Keijo Suila
(puheenjohtaja),
Ossi Virolainen
(varapuheenjohtaja)
ja Matti Aura

... Kokoukset ja palkkiot

Hallitus kokoontuu pääsääntöisesti kerran kuussa. Kokouksen esittelijänä toimii Elisa Oyj:n toimitusjohtaja. Hallituksen jäsenille maksetaan seuraavat yhtiökokouksen päättämät palkkiot:

- puheenjohtajan kuukausipalkkio 3 400 euroa/kk
  - jäsenen kuukausipalkkio 1 700 euroa/kk
  - kokouspalkkio 250 euroa/kokous/henkilö.
- ... Kuukausipalkkioilla (60 prosentin laskennallisella ennakonpidätyksellä vähennettynä) ostetaan vuosineljänneksittäin Elisan osakkeita. Osakkeilla on neljän vuoden luovutusrajoitus. Vuonna 2003 hallituksen puheenjohtajalle luovutettiin palkkioina Elisa Oyj:n osakkeita 1 957 kpl, ja hallituksen jäsenille 1 070 kpl. Poikkeuksena Mika Ihamuotila, joka valittiin hallituksen jäseneksi 4.4.2003, joten hänelle luovutettiin vuoden aikana palkkiona 710 kpl osakkeita.
- ... Hallitus kokoontui vuonna 2003 16 kertaa. Keskimääräinen osallistumisaste hallituksen kokouksiin oli 87,5 prosenttia.

... Hallituksen jäsenet vuonna 2003:

Keijo Suila, s. 1945, ekonomi, hallituksen puheenjohtaja, Finnair Oyj:n pääjohtaja, jäsen vuodesta 1999.

- Keskeinen työkokemus: Unilever Oy:n palveluksessa 1968–1981 viimeksi markkinointijohtajana, Sinebrychoff Oy:n varatoimitusjohtaja 1981–1985, Huhtamäki konsernissa Leafin toimitusjohtaja 1985–1998, Huhtamäki Oy:n varatoimitusjohtaja 1992–1998 sekä hallituksen varapuheenjohtaja 1996–1998.
- Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: Suomen Messut Osuuskunnan hallintoneuvoston varapuheenjohtaja, Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sammon hallintoneuvoston jäsen, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliiton ja Kesko Oyj:n hallituksen jäsen.

• Osakeomistus yhtiössä (31. 12. 2003): 4 448 kpl

Ossi Virolainen, s. 1944, OTK ja ekonomi, hallituksen varapuheenjohtaja, jäsen vuodesta 1997.

- Keskeinen työkokemus: Outokumpu Oyj:n varapääjohtaja vuosina 1992–2001, Avesta-Polarit Oyj:n toimitusjohtaja vuosina 2001–2003.
- Osakeomistus yhtiössä (31. 12. 2003): 4 394 kpl

Matti Aura, s. 1943, varatuomari, Suomen Satamaliiton toimitusjohtaja, jäsen vuodesta 1999.

- Keskeinen työkokemus: Keskuskauppakamarin toimitusjohtaja 1986–1997, Liikenneministeri 1997–1999.

Konsernin johtoryhmä:
vasemmalta
Tuija Soanjärvi,
Veli-Matti Mattila,
Jukka Veteläsuo,
Pasi Lehmus,
Tapio Karjalainen,
Asko Känvälä
Hannu Turunen ja
Sami Ylikortes

- Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: Hallituksen jäsen Catella Kiinteistökonseptointi Oy:ssä, Harjavalta Oy:ssä ja Perlos Oy:ssä.

- Osakeomistus yhtiössä (31. 12. 2003): 3 029 kpl

Pekka Ketonen, s. 1948, TKT h.c, Vaisala Oyj:n toimitusjohtaja, jäsen vuodesta 2001.

- Keskeinen työkokemus: Vaisala Oyj:n toimitusjohtaja vuodesta 1992.

- Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: VTT:n hallituksen puheenjohtaja, Hallituksen jäsen Teollisuuden ja Työntantajain Keskusliitossa ja Teknologiateollisuudessa. Osakeomistus yhtiössä (31. 12. 2003): 2 551 kpl

Jere Lahti, s. 1943, vuorineuvos, jäsen vuodesta 2002.

- Keskeinen työkokemus: Kansanedustaja vuodesta 2003, SOK:n pääjohtaja ja hallituksen puheenjohtaja vuosina 1988–2002.

- Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: Finnvera Oyj:n hallintoneuvoston jäsen, Aspectum Finland Oyj:n hallituksen puheenjohtaja, Suomen Messut Osuuskunnan hallintoneuvoston jäsen, HOK Elannon edustajiston jäsen.

- Osakeomistus yhtiössä (31. 12. 2003): 2 040 kpl

Mika Ihmuotila, s. 1964, KTT, Sampo Oyj:n varatoimitusjohtaja ja Sampo Pankki Oyj:n johtokunnan puheenjohtaja, jäsen 4. 4. 2003 alkaen.

- Keskeinen työkokemus: Mandatum Pankin johtaja ja toimitusjohtaja 1994–2000.

- Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: Oy HYY-Yhtiöt Ab:n hallituksen jäsen

- Osakeomistus yhtiössä (31. 12. 2003): 673 kpl

... Toimitusjohtaja

Elisa Oyj:llä on toimitusjohtaja, jonka tehtävänä on hoitaa konsernin juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten sekä osakeyhtiölain mukaisesti. Toimitusjohtajan valitsee hallitus. Matti Mattheiszen toimi toimitusjohtajana 30. 6. 2003 asti, ja 1. 7. 2003 alkaen toimitusjohtajana on toiminut Veli-Matti Mattila.

... Toimitusjohtajan palkkaus

Toimitusjohtaja Veli-Matti Mattilalle on maksettu tilikauden aikana kokonaispalkkaa yhteensä 246 240,00 euroa, mikä sisältää rahapalkan lisäksi verotettavat puhelin- ja autoedut. Lisäksi hänelle on maksettu sopimussuhteen alkaessa 265 382,87 euron suuruinen palkkio, jolla hän on hankkinut sopimuksensa mukaisesti 15 000 Elisän osaketta hankintapäivän (15. 5. 2003) hintaan. Toimitusjohtajan sopimussuhteen irtisanomisaika on Elisän puolelta 6 kuukautta ja toimitusjohtajan puolelta 3 kuukautta. Sopimuksen päättyessä Elisasta johtuvasta syystä toimitusjohtajalla on oikeus saada Elisalta 24 kuukauden kokonaispalkkaa vastaava erakorvaus vähennettynä sopimuksen irtisanomisajan palkalla. Elisän toimitusjohtajalla on oikeus jäädä eläkkeelle 60 ikävuoden jälkeen 60 prosentin lakisääteistä tasoa vastaavalla kokonaiseläkkeellä.

--- **Konsernin johtoryhmä**

Konsernin johtoryhmä valmistelee konsernin strategiaa ja seuraa tulosten muodostumista sekä käsittelee asioita, joihin liittyy merkittäviä taloudellisia tai muita vaikutuksia.

--- Konsernin johtoryhmään kuuluvat:

Veli-Matti Mattila, s. 1961, DI, MBA, Toimitusjohtaja

- Konsernin palveluksessa vuodesta 2003.
- Keskeinen työkokemus: Oy L M Ericsson Ab:n toimitusjohtaja 1997–2003. Hän on työskennellyt Ericsson-konsernin eri tehtävissä Suomessa ja Yhdysvalloissa vuodesta 1986 lähtien. Mattila on toiminut myös asiantuntijana sveitsiläisessä Ascom Hasler AG:ssä.
- Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sammon hallintoneuvoston jäsen, Teollisuuden ja työnantajain keskusliiton hallituksen jäsen, Hallituksen varapuheenjohtaja FiCom ry:ssä ja Tieto- ja tekniikka-alojen työnantajaliitossa (TIKLI).
- Omistus yhtiössä (31. 12. 2003): 15 000 osaketta

Tapio Karjalainen, s. 1959, DI, Johtaja, Asiakkaat-yksikkö

- Konsernin palveluksessa kahteen otteeseen vuosina 1985–1992 ja vuodesta 2003.
- Keskeinen työkokemus: Toiminut useissa johtotehtävissä Nokia Networksissa ja sen edeltäjissä vuosina 1992–2001, Nokia Networksin ja sen edeltäjän Nokia Telecommunicationin johtoryhmän jäsen vuosina 1998–2001. HPY:ssä 1985–1992 mm. myyntijohtajana ja osastopäällikkönä.
- Omistus yhtiössä (31.12.2003): 150 osaketta

Pasi Lehmus, s. 1962, DI, Johtaja, Tuotteet-yksikkö

- Konsernin palveluksessa vuodesta 1989.
- Keskeinen työkokemus: Soon Com Oy:n toimitusjohtajana v. 2002–2003 ja konsernin kotiasiakaspalveluiden johtajana v. 2000–2002. Lisäksi v. 1995–97 Lehmus työskenteli Saksassa Siemens Hg:lla Münchenissä myyntitehtävissä ja v. 1990–91 Tokiossa teollisuussihteeritoimistossa.
- Omistus yhtiössä (31. 12. 2003): 150 osaketta sekä 25 000 A-optiota ja 25 000 B-optiota

Jukka Veteläsuu, s. 1951, DI, Johtaja, Verkot-yksikkö

- Konsernin palveluksessa vuodesta 1989.
- Keskeinen työkokemus: Elisa Networks Oy:n toimitusjohtajana v. 2001–2003 ja televerkkopalvelut liiketoiminta-alueen johtajana v. 1999–2001. Vuosina 1989–1999 mm. kehityspäällikkönä ja osastopäällikkönä kiinteän televerkon kehityksessä ja mobiiliverkkojen rakentamis- ja ylläpito-osastoilla. Lisäksi v. 1976–1989 Nokia-konsernissa radiopuhelinjärjestelmien tuotannon, teknisen myynnin ja kansainvälisen projektoinnin esimiestehtävissä. Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: Comptel Oy:n hallituksen jäsen

- Omistus yhtiössä (31. 12. 2003): 1 295 osaketta sekä 25 000 A-optiota ja 25 000 B-optiota

Hannu Turunen, s. 1963, DI, MBA, Johtaja, Elisa Kommunikation GmbH -yksikkö

- Konsernin palveluksessa vuodesta 2000.
- Keskeinen työkokemus: Radiolinjan Telematiikka-liiketoimintayksikön johtaja 2000–2003. Vaisala Oyj, uuden liiketoiminnan kehitys, yritysostot vuosina 1998–2000. ABB-konsernin palveluksessa 1991–1998.
- Omistus yhtiössä (31. 12. 2003): 250 osaketta sekä 8 650 A-optiota ja 8 650 B-optiota

Asko Känsälä, s. 1957, DI, Johtaja, liiketoiminnan kehitys, tietohallinto, T&K ja viestintä

- Konsernin palveluksessa vuodesta 2003
- Keskeinen työkokemus: Ericsson -konsernin Pohjoismaiden ja Baltian myyntiyksikön myyntijohtaja ja johtoryhmän jäsen 2001–2003, Oy LM Ericsson Ab myyntijohtaja 1996–2001, Teknologian kehittämiskeskus (TEKES), Japanin teollisuussihteeritoimiston päällikkö 1993–1996, Hewlett-Packard Oy, myyntipäällikkö 1987–1993.
- Omistus yhtiössä (31. 12. 2003): –

Tuija Soanjärvi, s. 1955, KTM, Talous- ja rahoitusjohtaja

- Keskeinen työkokemus: Konsernin palveluksessa vuodesta 2003. Toiminut aiemmin TietoEnatorin palveluksessa vuodesta 1986 viimeksi talous- ja rahoitusjohtaja. Vuosina 1981–1986 Keskon palveluksessa sisäisessä tarkastuksessa ja sisäisessä laskennassa.

- Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: Hallituksen puheenjohtaja Comptel Oy:ssä ja hallituksen jäsen Patria Industries Oy:ssä

- Omistus yhtiössä (31. 12. 2003): 284 osaketta

Sami Ylikortes, s. 1967, KTM, OTK, Johtaja, HR ja hallinto

- Konsernin palveluksessa vuodesta 1996.
- Keskeinen työkokemus: Nimitettiin hallintojohtajaksi v. 2000. Toiminut hallituksen sihteerinä vuodesta 1998. Suomen Unileverissä taloushallinnon tehtävissä vuosina 1991–1996.
- Omistus yhtiössä (31. 12. 2003): 582 osaketta sekä 21 000 A-optiota ja 21 000 B-optiota

--- Konsernin johtoryhmän jäsenillä ja erällä muilla konsernijohdon jäsenillä on ryhmälisäeläkevakuutuksen perusteella oikeus jäädä pääasiassa 62 ikävuoden jälkeen eläkkeelle lakisääteistä tasoa vastaavalla 60 prosentin kokonaiseläkkeellä.

--- Hallitus on hyväksynyt konsernin johtoon kuuluville henkilöille osakepohjaisen ja osakeomistuksen lisäämiseen tähtäävän palkitsemis- ja kannustinjärjestelmän. Sen piiriin kuului vuonna

2003 yhteensä 42 henkilöä. Järjestelmän tavoitteena on sitouttaa avainhenkilöt kehittämään yrityksen kannattavuutta ja arvonnousua pitkällä tähtäimellä palkitseamalla heitä tavoitteiden mukaisesta kehityksestä ja samalla lisätä johdon osakeomistusta.

- Järjestelmän perusteella ei lasketa liikkeelle uusia osakkeita. Palkkiosumma talletetaan kahdeksi vuodeksi tilille, jonka arvonkehitys on sidottu Elisan osakekurssin kehitykseen. Näin muodostunut palkkio maksetaan osallistujille kahden vuoden kuluttua ostamalla henkilölle Elisan osakkeita.

••• Riskienhallinta ja sisäinen tarkastus

Riskienhallinta on osa Elisan sisäistä valvontajärjestelmää ja sen avulla pyritään varmistamaan, että yhtiön liiketoimintaan vaikuttavat riskit tunnistetaan, niihin vaikutetaan ja niitä seurataan. Yritys jakaa liiketoimintaan vaikuttavat riskinsä strategisiin, operatiivisiin ja vakuutettavissa oleviin riskeihin sekä rahoitusriskeihin. Hallituksen tarkastusvaliokunta valvoo, että riskienhallinta on järjestetty asianmukaisesti.

- Yhtiön strategiaprosessiin kuuluu riskien kartoitus sekä tunnistettujen riskien suuruuden, todennäköisyyden ja hyväksytävyyden arviointi. Strategiset tavoitteet viedään henkilöstön operatiivista toimintaa ohjaaviksi yksikkö- ja henkilökohtaisten tavoitteiden kautta. Toimintapolitiikkojen, menettelyohjeiden ja riskien seurannan avulla varmistetaan, että toimenpiteet ovat tavoitteiden mukaisia. Konsernin vakuutettavaksi jäävät riskit hoidetaan yhteistyössä ulkopuolisen vakuutusmeklarin kanssa.
- Yhtiön konsernin esikunnassa toimii sisäisen tarkastuksen yksikkö. Vuotuiset tarkastussuunnitelma ja tarkastuskertomus esitetään tiedoksi hallituksen tarkastusvaliokunnalle.

••• Tilintarkastajat

Yhtiöllä on yksi varsinainen tilintarkastaja. Tilintarkastajan on oltava Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja. Tilintarkastajien toimikausi on heitä valittaessa kulumassa oleva tilikausi. Tilintarkastajien tehtävä päättyy toimikauden päättymistä lähinnä seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päätyttyä. Kertomusvuonna Elisan tilintarkastajana oli KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy, päävastuullisena tilintarkastaja Henrik Sormunen, KHT.

- Suomalaisten konserniyhtiöiden tilintarkastuspalkkiot tilivuodelta 2003 olivat yhteensä 440 000 euroa, josta emoyhtiön osuus oli 110 000 euroa. Ulkomaisten konserniyhtiöiden tilintarkastuspalkkio oli 505 000 euroa.

- Tilintarkastusyhteisön veloittamat muut palkkiot olivat konsernissa 494 000 euroa, josta emoyhtiön osuus oli 260 000 euroa. Muut palkkiot liittyivät lähinnä veroneuvontaan ja IAS-laskentaperiaatteiden soveltamiseen.

••• Yhtiön sisäpiiri

Elisassa on käytössä Helsingin Pörssin, Keskuskauppakamarin sekä Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliiton laatima sisäpiiri-ohje. Elisa Oyj:n pysyvään sisäpiiriin luetaan lain mukaan seuraavissa asemissa olevat henkilöt:

- hallituksen jäsenet
- toimitusjohtaja
- tilintarkastusyhteisön yhtiöstä päävastuullinen tarkastaja.

- Lisäksi Elisa Oyj:n pysyviin sisäpiiriläisiin kuuluvat erikseen nimetyt henkilöt mm. konsernin johtoryhmän jäsenet.

- Elisa Oyj:n sisäpiirirekisteriä ylläpitää Suomen Arvopaperikeskus Oy. Pysyvien sisäpiiriläisten omistustiedot ovat nähtävillä HEXGaten toimitiloissa Helsingissä osoitteessa Fabianinkatu 14 katutasossa sekä yhtiön kotisivuilla www.elisa.com.

... Yhtiökokous

Elisa Oyj:n vuoden 2004 varsinainen yhtiökokous pidetään keskiviikkona 31.3.2004 klo 13.00 Helsingin Messukeskuksessa, Messuaukio 1, Helsinki.

- ... Yhtiökokoukseen on ilmoittauduttava viimeistään tiistaina 23.3.2004 ennen klo 20.00 joko kirjallisesti osoitteeseen Elisa Yhteyspalvelut/Sö A 6210, PL 170, 00061 ELISA, puhelimitse kaikkina viikonpäivinä kello 8.00–20.00 numeroon 0800 06242, telefaksilla numeroon 010 262 2727 tai sähköpostilla osoitteeseen yhtiokokous@yhteyspalvelut.elisa.fi
- ... Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka on perjantaina 19.3.2004 merkitty osakkeenomistajaksi Suomen Arvopaperikeskus Oy:n ylläpitämään yhtiön osakseluetteloon.

... Osingonmaksu

Hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuodelta 2003 ei makseta osinkoa.

... Taloudellinen informaatio

Elisa Oyj julkaisee vuosikertomuksen ohella osavuositarkastukset 29.4.2004, 5.8.2004 ja 28.10.2004. Vuosikertomukset ja osavuositarkastukset julkaistaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Vuosikertomuksia ja osavuositarkastuksia voi tilata numerosta 010 262 7371.

- ... Vuosikertomus, osavuositarkastukset, yhtiökokousinformaatio ja muu sijoittajille tarkoitettu tiedotusaineisto on nähtävissä Elisan internetsivuilla osiossa ”Sijoittajille”, osoitteessa www.elisa.com.

... Elisan sijoittajasuhteiden yhteyshenkilö

Vesa Sahivirta
Johtaja, sijoittajasuhteet
Puhelin 010 262 3036, 050 520 5555
Faksi 010 262 5723
e-mail vesa.sahivirta@elisa.fi

- ... Elisa Oyj, rekisteröity kotipaikka Helsinki, Y-tunnus 0116510–6

Suunnittelu ja taitto **Kreab Oy**
Valokuvat **Heikki Tuuli**
Paino **Edita Prima Oy** 2004

Elisa Oyj
Kutomotie 18, Helsinki
PL 1, 00061 ELISA
Puhelin 0102 6000
www.elisa.com

... Entistäkin parempi palvelu

